

X LUKU

PUOLUEEN TOIMINTA KANSANTALouden JÄLLEENRAKENTAMISEKSI (vuodet 1921—1925)

1. Kansainvälinen ja sisäinen tilanne kansalaissodan päättymisen jälkeen. Ammattiliittoväittely

Sen jälkeen kun maahanhyökkääjät ja valkokaartilaiset oli ajettu pois Neuvostomaan kamaralta, Kommunistisen puolueen ja neuvostokansan tuli aloittaa sosialistinen rakennustyö.

Rauhanomaiseen sosialistiseen rakennustyöhön siirtyminen tapahtui mutkallisen kansainvälisen ja sisäpoliittisen tilanteen vallitessa. Hävittyään työläisten ja talonpoikien kanssa käymänsä ottelun taistelutantereilla maailman porvaristo ei luopunut neuvostojärjestelmän hävittämisen suunnitelmistaan. Se hautoi mielessään Neuvostovallan taloudellista kuristamista.

Mutta imperialistien aikeiden toteuttamista estivät kapitalistisen maailman valtioiden ja luokkien väliset ristiriidat. Vuonna 1920 puhkesi kapitalistisissa maissa talouspula. Tehtaita ja muita tuotantolaitoksia suljettiin. Työläisiä heitettiin kadulle. Täystyöttömien ja puolittain työttömien lukumäärä kohosi 40 miljoonaan. Talouspula kärjisti Englannin ja Ranskan, Englannin ja USA:n, USA:n ja Japanin, Japanin ja Englannin välisiä ristiriitoja. Kaikki nämä imperialistiset valtakunnat pyrkivät pääsemään pulasta toisten kustannuksella, ja ennen kaikkea Neuvostomaan kustannuksella.

Myös luokkaristiriidat kärjistyivät. Kaikkialla maailmassa porvaristo alkoi hyökkäyksen riistääkseen työväenluokalta ne tulokset, jotka se oli saavuttanut vallankumouksellisen nousun aikana vuosina 1919—1920. Työläiset torjuivat porvariston hyökkäilyt. Englannissa alkoi huhtikuussa 1921 kaivostyöläisten joukkolakko protestina palkan alentamista vastaan. Samana vuonna Saksassa (Hampurissa, Mansfeldin kaivosalueella ja useissa Keski-Saksan kaupungeissa) työläiset nousivat kapinaan, jonka porvaristo kukisti sosialidemokraattien avustamana. Ankaria luokkataisteluja käytiin myös muissa Euroopan maissa.

Imperialistien asemia heikensi myös kansallinen vapausliike, joka voimistui siirtomaissa ja puolisiirtomaissa — Intiassa, Iranissa, Turkissa, Afganistanissa, Kiinassa ym.

V. I. Lenin luonnehti VSFNT:n ulkopoliittisen aseman eräänlaiseksi tasapainotilaksi, joka tosin oli kovin epävakaa, mutta joka kuitenkin soi sosialistiselle tasavallalle mahdollisuuden olla olemassa ja kehittyä, vaikka sitä ympäröivät vihamieliset kapitalistiset maat.

Neuvostomaahan suhtautumista koskevassa kysymyksessä imperialististen valtioiden hallitsevien piirien keskuudessa oli kaksi perussuuntausta. Toiset pyrkivät kehittämään omien maiden ja neuvostotasavaltojen taloudellisia suhteita, mutta enemmistö ei silti lakannut toivomasta, että Neuvostovaltion olemus muuttuu ja Venäjä, Ukraina, Kaukasia ja Keski-Aasia alistetaan siirtomaorjuuteen. Toiset olivat sitä mieltä, että on odotettava otollista hetkeä ja aloitettava uudestaan aseellinen interventio. Poliittisesta tilanteesta riippuen eri porvarimaissa voimistui milloin toinen, milloin toinen pyrkimys. Neuvostomaata uhkasi edelleenkin sotilaallisen hyökkäyksen vaara. „On muistettava”, V. I. Lenin sanoi, „että meitä uhkaa joka hetki maahanhyökkäyksen vaara” (Teokset, 33. osa, s. 122). Sen vuoksi puolueen ja Neuvostohallituksen tehtävänä on edelleenkin Punaisen Armeijan ja sen sotilaallisen mahdin lujittaminen, sanoi hän.

Neuvostomaan sisäinen tilanne oli erittäin vaikea. Neuvostotasavallan talous oli samalla tasolla kuin tsaristisen Venäjän talous XIX vuosisadan jälkipuoliskolla. Neuvostotalouden jälleenrakennus ja kehittäminen aloitettiin näin ollen perin alhaiselta tasolta. Kansantalouden olivat saattaneet rappiolle imperialistinen sota ja kansalaissota sekä ulkomaiden sotilaallinen interventio. Maahanhyökkääjät ja valkokaartilaiset olivat saattaneet rappiotilaan rautatielaitoksen, täyttäneet vedellä suurimman osan Donetsin hiili- ja malmikaivoksista, tehneet suurta tuhoa Bakun öljyalueella, hävittäneet paljon tehtaita ja muita tuotantolaitoksia. Suurteollisuuden tuotos supistui vuonna 1920 sodanedelliseen aikaan verrattuna miltei yhteen seitsemäsosaan. Erikoisen vaikeassa tilassa oli metallurginen teollisuus. Vuonna 1920 tuotettiin harkkorautaa vain 116 tuhatta tonnia, mikä oli noin 3 prosenttia sodanedellisestä tuotannosta. Kivihiihlta louhittiin kolme kertaa vähemmän kuin ennen sotaa, öljyä tuotettiin miltei kaksi ja puoli kertaa vähemmän, pumpulikankaiden tuotanto supistui yhteen kahdeskymmenesosaan. Suurin osa tuotantolaitoksista seisoi poltto- ja raaka-aineiden puutteessa. Jokaista maan asukasta kohti tuotettiin vajaa kilogramma harkkorautaa ja alle metrin pumpulikangasta. Väestö kärsi huutavaa välttämättömien teollisuustavaroiden puutetta.

Myös maatalous oli pahasti rappiolla. Vuonna 1920 sen tuotos teki 65 prosenttia tsaristisen Venäjän maatalouden

tuotosta. Ei riittänyt viljaa eikä muita aivan välttämättömiä elintarvikkeita. Teollisuuskeskusten työläiset näkivät nälkää. Pelastuakseen nälkäkuolemalta monet muuttivat maaseudulle. Vuonna 1920 teollisuustyöläisiä oli miltei kaksi kertaa vähemmän kuin vuonna 1913. Työväenluokka hajaantui, osa siitä irtaantui luokastaan. Kaikki tuo heikensi proletariaatin diktatuurin yhteiskunnallista perustaa ja vaaransi Neuvostovallan olemassaoloa, sillä sellaisessa pikkuporvarillisessa maassa, jossa proletariaatti muodostaa ohuen kerroksen, valtion hallinta on erittäin vaikeaa. Mitä syvällisimmän taloudellisen rappiotilan oloissa pikkuporvarillisen valtoimen voiman aiheuttama vaara oli erikoisen suuri. Pikkuporvarillinen valtoin voima, V. I. Lenin sanoi, on kauheampi kuin kaikki Denikinit, Koltšakit ja Judenitšit yhteensä. Sellaiset riistäjäluokat kuin tilanherrat ja suurporvaristo oli hävitetty. Noin kaksi miljoonaa tilanherraa ja kapitalistia, perheenjäsenet mukaanluettuina, oli paennut ulkomaille. Monet heistä olivat ryhtyneet imperialistien asiamiehiksi. Vihamieliset ainekset, jotka eivät voineet karata Neuvostomaan rajojen ulkopuolelle, tekivät kaikkensa yllyttääkseen talonpoikia työläisiä vastaan, rikkoakseen näiden keskinäisen liiton ja kukistaakseen proletariaatin diktatuurin. Sitä paitsi maassa oli vielä riistäjäluokka — kulakisto. Joskin sitä oli heikennetty huomattavasti kansalaissodan aikana, niin siitä huolimatta kulakit olivat suurena vaarana Neuvostovallalle.

Vuoden 1921 alussa syntyi taloudellisten vaikeuksien lisäksi myös vakavia poliittista laatua olevia vaikeuksia. Talonpojat osoittivat olevansa tyytymättömiä elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuteen, joka ei voinut kannustaa heitä kehittämään taloutaan. Kansalaissodan ja intervention vuosina syntynyt työväenluokan ja talonpoikaiston liiton sotilaallispoliittinen muoto osoittautui riittämättömäksi rauhan oloissa. Talonpoikia, näitä pieniä tavarantuottajia, ei tyydyttänyt elintarvikkeiden luovutusvelvollisuusjärjestelmä. He tahtoivat määrätä vapaasti työnsä tuotteista, myydä niitä markkinoilla ja ostaa teollisuustavaroita. Talonpoikain tyytymättömyyttä käyttivät hyväkseen vastavallankumouksellisten puolueiden rippeet — kadetit, eserrät, menševikit, anarkistit ja porvarilliset nationalistit. Käyttäen hyväkseen vaikeuksia, joita syntyi maan siirtyessä sotatilasta rauhanomaiseen rakennustyöhön, he aloittivat kuumeisen toiminnan Neuvostovaltaa vastaan. Tambovin kuvernementin, Ukrainan, Donin ja Siperian useilla paikkakunnilla heidän onnistui nostattaa talonpojat kapinaan.

Maaliskuun alussa 1921 alkoi Kronstadtin kapina. Kronstadtin varuskunnan kokoonpano oli muuttunut suuresti kansalaissodan vuosina. Vanhojen merisotilaiden parhaimmisto oli lähtenyt rintamalle puolustamaan Neuvostovaltaa. Heidän tilalle oli laivastoon tullut maaseudulta täydennysjoukkoja, jotka olivat poliittisesti kehittymättömiä ja joiden mielialoissa kuvastui

talonpoikain tyytymättömyys elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuteen. Käyttäen hyväkseen Kronstadtin bolševistisen järjestön heikkenemistä eserrät, menševikit, anarkistit ja valkokaartilaiset ryhtyivät harjoittamaan kiihvasta agitaatiota elintarvikkeiden luovutusvelvollisuutta vastaan.

Kansalaissodassa hajalle lyöty vastavallankumouksellinen porvaristo ei rohjennut taistella avoimesti Neuvostovaltaa vastaan, ja se muutti taistelutaktiikkaansa. Kronstadtin kapinan johtopukarit esittivät tunnuksen „Valta Neuvostoille eikä puolueille!”, jonka tarkoituksena oli harhaannuttaa joukkoja. Tämän tunnuksen avulla vastavallankumoukselliset yrittivät saada joukot likvidoimaan vallankumouksen, kukistamaan neuvostojärjestelmän. Tämän tarkoituksensa puki sanoiksi peitettyssä muodossa entinen kadettipuolueen johtaja emigrantti Miljukov esittämällä tunnuksen „Neuvostot ilman kommunisteja!” Vastavallankumoukselliset halusivat syrjäyttää kommunistit Neuvostojen johdosta, pystyttää porvariston diktatuurin ja saattaa Venäjällä jälleen voimaan kapitalistisen järjestyksen.

Maailman porvaristo nimitti lehdistössään Kronstadtin kapinaa „kansanvallankumoukseksi” naamioiden siten kansanvastaisia hankkeitaan ja tekojaan. Se lähetti Kronstadtin asiamiehiiän, joiden tehtävänä oli muuttaa linnoitus yleisvenäläiseksi kapinakeskukseksi. Porvaristo piti Kronstadtia linnoituksena, jota Neuvostovallan Asevoimat eivät voi valloittaa.

Mutta Punaisen Armeijan soturit eivät tunteneet valloittamattomia linnoituksia. Urhoollisia neuvostosotureita ei pysäyttänyt mikään — ei linnakkeiden kiivas rumputuli eikä sotilaiden tuhoutuminen heikon jään yli mentäessä. Esimerkillistä urhoollisuutta ja sankaruutta osoittivat VKP(b):n X edustajakokouksen edustajat, jotka K. J. Vorosilovin johdolla osallistuivat kapinan tukahduttamiseen. Maaliskuun 18. pñä 1921 linnoitus valloitettiin rynnäköllä. Kronstadtin kapina oli kukistettu.

Kronstadtin, Siperian ynnä muiden paikkakuntien tapahtumat osoittivat selvästi, että maassa vallitsi poliittinen kriisi. V. I. Lenin luonnehti tätä kriisiä seuraavasti: „...meillä Neuvosto-Venäjällä on alkanut suuri — luullakseni suurin — sisäpoliittinen kriisi, joka on saanut aikaan tyytymättömyyttä, ei ainoastaan talonpoikaiston huomattavan osan, vaan myös työläisten keskuudessa” (Teokset, 33. osa, s. 383).

Osa työläisistä, varsinkin maaseutuun yhteydessä olleet työläiset, antoi pikkuporvarillisen valtoimen voiman vaikuttaa itseensä. Nälänhädän seurauksena nämä työläiset alkoivat olla tyytymättömiä Neuvostovallan talouspolitiikkaan. Eräissä tuotantolaitoksissa asiat menivät niin pitkälle, että järjestettiin lakkoja. V. I. Lenin käsitti täydellisesti maassa muodostuneen tilanteen vaarallisuuden, ja hän alkoi hahmotella niitä teitä, joita tuli seurata siirryttäessä kansalaissodan kaudelle sopivasta

politiikasta uuteen politiikkaan, jota noudattaen voitiin tehdä rauhanomaista sosialistista rakennustyötä.

Maassa vallinnut poliittinen kriisi kuvastui myös puolueessa. Vaikea tilanne, johon tasavalta oli joutunut vuoden 1920 lopulla, synnytti epävakaiden puolueenjäsenten keskuudessa horjuntaa, jota havaittiin johtavienkin työntekijöiden eräällä osalla. Horjunta ilmeni ennen kaikkea kysymyksessä ammattiliittojen tehtävästä sosialistisen yhteiskunnan rakentamisessa.

Puolueen oli innostettava ammattiliittojen avulla työläiset sankarilliseen työhön. Mutta kansalaissodan vuosina ammattiliitot olivat heikentyneet huomattavasti. Puolueen piti lujittaa ammattiliittoja, kohottaa niiden osuutta ja arvovaltaa. Ammattiliittojen toiminta oli järjestettävä uudella tavalla rauhanoloja vastaavasti.

Marraskuussa 1920 pidetyssä V Yleisvenäläisessä ammattiliittokonferenssissa puolue asetti kysymyksen ammattiliitoissa vallinneista sotilaallisista työtavoista luopumisesta ja siirtymisestä laajaan demokratismiin, mikä edellytti johtavien elinten valintaa kooptoinnin ja ylhäältä käsin nimittämisen asemesta, ammattiyhdistysten jäsenten yleisten kokosten säännöllistä pitämistä — sodan aikana näitä kokouksia ei oltu pidetty juuri lainkaan, valinnallisten elinten tilivelvollisuutta. Trotski asettui vastustamaan työväen demokratian laajentamista ammattiliitoissa. Hänen linjanaan oli se, että ammattiliitoissa on juurrutettava samoja komentelun ja hallinnollisen määräilyn menetelmiä, joita hän oli käyttänyt rautatie- ja vesiliikennetyöläisten ammattiliitossa tämän liiton Keskuskomitean johdossa ollessaan. Hän piti ainoana ammattiliittojen toiminnan vilkastuttamisen keinona liittojen kaikkien johtavien työntekijäin „ravistelemista” hallinnollisessa järjestyksessä.

Ammattiliittokysymyksessä olivat itse asiassa kyseessä työtätekeviin joukkoihin suhtautumisen menetelmät, keinot, joiden avulla nuo joukot saadaan osallistumaan sosialistiseen rakennustyöhön, ja joukkojen johtamisen menetelmät. V. I. Lenin sanoi, että erimielisyydet Trotskin kanssa ammattiliittokysymyksessä ovat „todellisuudessa erimielisyyttä” siitä, „miten on *suhtaannuttava* joukkoihin, valloitettava joukot ja *pidettävä yllä yhteyttä* joukkoihin. Kysymys on vain siitä” (Teokset, 32. osa, s. 5).

Ammattiliittokysymystä käsiteltiin puolueen Keskuskomiteassa. KK:n jäsenistä muodostettiin 5-henkinen valiokunta. Siihen valittiin myös Trotski. Keskuskomitea päätti olla esittämättä laajalti käsiteltäväksi niitä erimielisyyksiä, joita Keskuskomiteassa oli havaittavissa ammattiliittokysymyksessä.

Trotski kuitenkin rikkoi puoluekuria ja saattoi yleiseen tietoon Keskuskomiteassa ilmenneet erimielisyydet ilmoittaen samalla omissa ja eräiden aatekumppaniensa nimissä, etteivät he hyväksy KK:n linjaa. Hän ilmoitti, että puolueen edessäolevan

X edustajakokouksen on tehtävä valinta kahden perusohjelman — Leninin ja Trotskin toimintaohjelman — välillä, ja antoi puolueelle haasteen vaatién valitsemaan X edustajakokouksen edustajat toimintaohjelmien perusteella.

Trotskin esiintymiset olivat puoluevastaisen ryhmäkuntaistelun alkua.

Keskuskomitean tammikuun täysistunto (v. 1921) tuomitsi sen, että Trotski oli puhunut julkisesti KK:n erimielisyyksistä. Joskin täysistunto piti väittelyä vahingollisena, niin riisuakseen Trotskin aseista se kuitenkin päätti aloittaa väittelyn ja katsoi mahdolliseksi suorittaa VKP(b):n X edustajakokouksen edustajain vaalit toimintaohjelmien perusteella. Keskuskomitea oli varma siitä, että kaikki tuo auttaa paljastamaan Trotskin ja muut oportunistit.

Näin siis Trotski pakotti puolueen aloittamaan väittelyn maalle erittäin vaikeana ajankohtana ja kääntämään huomionsa pois taloudellisten tehtävien ratkaisusta.

Väittelyn aikana ilmaantui muitakin oppositioryhmien toimintaohjelmia, sellaisia kuin Sljapnikovin johtaman „työläisopposition”, Saponovin johtaman „demokraattisen sentralismin” ja Buharinin johtaman „puskuri”-ryhmän ohjelmat.

Se, että puolueessa oli erilaisia ryhmiä ja toimintaohjelmia, oli selitettävissä sillä, että pikkuporvarilliset valtoimet voimat olivat vaikuttaneet epävakaisiin puolueen jäseniin. Vuoden 1920 lopulla puolueessa oli yli puoli miljoonaa jäsentä. Puolueen yhteiskunnallinen kokoomus oli kirjava: työläisiä oli vähemmän kuin puolet, talonpoikia noin neljäsosa ja loput olivat toimihenkilöitä ja kotiteollisuudenharjoittajia. Monet puolueen jäsenet eivät olleet vielä bolševistisesti karaistuneita. Sitä paitsi puolueeseen oli tullut eräitä entisiä menševikkejä, eserriä, bundilaisia ja borotbalaisia*, jotka olivat ilmoittaneet asettuvansa bolševismin kannalle. He olivat muita alttiimpia pikkuporvarilliselle horjunnalle. Kun maan eri puolilla puhkesi vastavallankumouksellisia kapinoita, nämä epävakaat puolueen jäsenet joutuivat pakokauhun valtaan. Trotski esimerkiksi sanoi Kronstadtin kapinan puhjettua, että Neuvostovallan loppu on koitanut, että se „ei enää käkeä kukuta”.

Jokainen oppositioryhmä esitti omat vaatimuksensa ammattiliittoja, niiden tehtäviä ja toimintaa koskevassa kysymyksessä.

Trotskilaisten tunnuksena oli ammattiliittojen viipymätön valtiollistaminen. He vaativat ammattiliittojen muuttamista valtiokoneiston lisäkkeeksi, ammattiliittojen yhdistämistä valtion ja tuotannon johtamistehtävien luovuttamista valtioelimiksi katsotuille ammattiliitoille. Se juuri olikin ammattiliittojen

* *Borotbalaiset* — ukrainalaisia vasemmistoeserriä, jotka muodostivat toukokuussa 1918 oman puolueensa. He nimittivät itseään borotbalaisiksi puolueensa pää-äänenkannattajan „Borotba” („Taistelu”) lehden mukaan. *Suom.*

valtiollistamista. Trotskilaisten toimintaohjelma edellytti, että ammattiliitoilta otetaan pois sellaiset tehtävät kuin työväenjoukkojen aineellisten, elin- ja kulttuurietujen puolustaminen, joukkojen kasvattaminen sosialismin hengessä. Niistä huolehtiminen on Neuvostovallan elinten tehtäviä, Trotski sanoi. Vakuuttamismenetelmän asemesta Trotski ehdotti sovellettavaksi pakotuksen, pelkän komentamisen menetelmää. Hän vaati työläisten työn sotilaallistamista, sotilaallisten menettelytapojen ulottamista ammattiliittoihin ja tuotantoon.

Trotskin toimintaohjelman toteuttaminen olisi tosiasiallisesti johtanut ammattiliittojen likvidoimiseen ja proletariaatin diktaatturin horjuttamiseen.

„Työläisoppositio”-ryhmä vaati kansantalouden johdon luovuttamista ammattiliitoille — „tuottajien yleisvenäläiselle edustajakokoukselle”. Se tahtoi siirtää Korkeimman Kansantalousneuvoston koneiston tehtävät osa osalta vastaaville ammattiliitoille ja asetti vastakkain toisaalta ammattiliitot ja toisaalta Neuvostovaltion ja puolueen. Kun trotskilaiset vaativat ammattiliittojen valtiollistamista, niin „työläisoppositio” teki päinvastoin — se ehdotti valtion „ammattiliittolistamista”, ts. valtion alistamista ammattiliitoille, valtion hävittämistä. Se merkitsi, että kiellettiin proletaarisen valtion johtava osuus kansantaloudessa. „Työläisoppositio” katsomukset olivat itse asiassa anarko-syndikalistisia, sillä nimenomaan anarko-syndikalismi päinvastoin kuin marxilaisuus kieltää proletaarisen valtion ehdottoman tarpeellisuuden kapitalismista kommunismiin siirryttäessä. Anarko-syndikalistit eivät tunnusta, että työväenluokalla pitää olla puolue ja että tälle kuuluu johtava osuus taistelussa sosialistisen yhteiskunnan rakentamiseksi. He pitävät ammattiliittoja proletariaatin ainoina järjestöinä, jotka kykenevät muka ottamaan vallan käsiinsä ja johtamaan tuotantoa ilman puoluetta ja valtiota. Samat ajatukset olivat „työläisoppositio” ammattiliitto-ohjelmankin perustana.

„Demokraattisen sentralismin” ryhmä vaati, että Korkeimman Kansantalousneuvoston puhemiehistö asetettaisiin ammattiliittojen toimesta, että puolueessa olisi ryhmien ja ryhmäkuntien muodostamisvapaus, että johtaviin puolue- ja neuvostoelimiin valittaisiin ryhmien ja ryhmäkuntien esittämiä vastuunalaisia työntekijöitä. Mainitun ryhmän jäsenet vastustivat yhden henkilön johtovaltaa ja lujaa kuria tuotantolaitoksissa sekä johdon sentralisointia. He huusivat, että virkavalta tuhoaa ammattiliitot. V. I. Lenin nimitti tätä ryhmää „kaikkein äänekkäimpien kirkujien” ryhmäksi ja sen toimintaohjelmaa eserräläismenševistiseksi.

Buharinin ryhmä esiintyi väittelyssä niin sanotulla „puskuri”-ohjelmalla. „Puskuri”-ohjelmaksi sitä nimitettiin siksi, että Buharin pyrki sovittamaan keskenään trotskilaisuuden ja leninismen, yritti olla puskurina kahden toimintaohjelman:

leniniläisen, puolueen toimintaohjelman ja trotskilaisen, puoluevastaisen ryhmän toimintaohjelman törmätessä vastakkain. Ohjelmaansa kyhätessään Buharin otti eräitä määritelmiä V. I. Leniniltä ja eräitä Trotskilta. Buharinilaiset vaativat, että ammattiliittojen tuli esittää ehdokkaansa talouden hallintokoneistoon ja johtavien neuvostoelinten tuli ehdottomasti hyväksyä nämä ehdokkaat. V. I. Lenin luonnehti tämän suunnan syndikalistiseksi poikkeamaksi. Buharinin toimintaohjelmaa hän nimitti „*aatteellisen* rappion huipuksi”. Buharinin „puskuri”-ohjelma oli varsinaisesti trotskilaisuuden puolustamista. Sen vuoksi ei ollut sattuma, että Buharin luopui siitä pian ja asettui Trotskin toimintaohjelman kannalle.

V. I. Leninin, J. E. Rudzutakin, J. V. Stalinin ynnä muiden puolueen Keskuskomitean jäsenten allekirjoittamassa toimintaohjelmassa („kymmenen toimintaohjelma”) ammattiliittoja pidettiin puolueen ja joukkojen välisenä voimansiirtohihnana, kommunismin kouluna.

V. I. Lenin osoitti, että ammattiliitoilla, jotka ovat hallitsevan luokan suurin joukkorajestö, on erittäin tärkeä merkitys proletariaatin diktatuurin toteuttamisessa. „Se ei ole kuitenkaan valtiojärjestö”, kirjoitti V. I. Lenin ammattiliitoista, „se ei ole pakotusjärjestö, vaan kasvatuserjestö, järjestö, jonka tehtävänä on saada mukaan ja kouluttaa, se on koulu, hallinnon koulu, taloudenhoidon koulu, kommunismin koulu” (Teokset, 32. osa, s. 2).

Ammattiliittojen kautta Kommunistinen puolue pitää yllä yhteyttä joukkoihin. Puolue johtaa puolueeseen kuulumattomia työläisjoukkoja valistamalla, kouluttamalla, opettamalla ja kasvattamalla „ensin työläisiä ja sitten myös talonpoikia” (sama, s. 29). Ammattiliittojen välityksellä suorittamansa kasvatustyön tarkoituksena puolue asettaa sen, että jokainen liiton jäsen käsittäisi välttämättömäksi kohottaa työnsä tuottavuutta, että saataisiin kohotetuksi koko neuvostokansan työn tuottavuutta. Määritellessään ammattiliittojen tehtäviä V. I. Lenin osoitti:

„Valtiovallan vallattuaan proletariaatin tärkeimpänä perustavoitteena on tuotteiden määrän lisääminen, yhteiskunnan tuotantovoimien suunnaton lisääminen” (Teokset, 33. osa, s. 163).

Ammattiliittojen perustehtävinä sosialistisen talouden luomisessa V. I. Lenin piti niiden osallistumista Neuvostovaltion suunnittelu- ja talouselinten työhön, taistelua työn tuottavuuden kohottamisen ja työkurin lujittamisen puolesta, tuotannon johtajien valmentamista ja nostamista työläisten ja yleensä työtätekevien joukkojen keskuudesta. Ammattiliittojen toiminta-alaan kuuluu työväen demokratian suuri laajentaminen, taistelu virkavaltaisuutta ja hallinnollista määräilyä vastaan, jäseniensä kasvattaminen, näiden luovan aktiivisuuden kehittäminen.

Ammattiliitot huolehtivat työläisten aineellisten ja henkisten intressien tyydyttämisestä, ne ovat se lähde, josta valtio- ja talouselimet saavat työntekijöitä. Ammattiliittojen toiminnan perustana on vakuuttamismenetelmä, kun taas pakotuksella on toisarvoinen merkitys.

Kärkevässä ja erittäin laajaksi muodostuneessa ammattiliittoväittelyssä voitti leniniläinen katsantokanta. Oppositio-ryhmien toimintaohjelmat saivat äänten enemmistön vain muutamissa puoluejärjestöissä.

V. I. Lenin osoitti, että sellaisessa tilanteessa, jolloin oli olemassa tavattoman suuria vaikeuksia ja pikkuporvarilliset valtoimet voimat kasvoivat ja maa oli kapitalistivaltojen ympäröimä, väittely oli kerrassaan sallimatonta ylellisyyttä. Vallankumouksen viholliset panivat toiveensa bolševikkipuolueen sisäiseen taisteluun, tämän puolueen hajaannukseen, toivoen sen johtavan Neuvostovallan tuhoutumiseen.

Maan hallinta, varsinkin sellaisen maan hallinta, joka on pääpiirteittäin pikkuporvarillinen, ja miljoonaisten joukkojen johtaminen sosialistisessa rakennustyössä on mahdollista vain sillä välttämättömällä ja ratkaisevalla ehdolla, että *puolue on yhtenäinen, voimakas ja eheä, että se on aatteellisesti horjumaton, että sen riveissä vallitsee rautainen kuri ja ettei se siedä opportunistisia horjahteluja eikä ryhmäkuntia*. Sen takia oli hävitettävä hinnalla millä hyvänsä puolueessa olleet ryhmäkunnat ja ryhmittymät. Ilman sitä ei voitu selviytyä sisäpoliittisesta kriisistä, torjua menestyksellisesti imperialistien uusia hyökkäyksiä eikä löytää oikeaa sosialismin rakentamisen tietä.

Kaikki nämä kysymykset ratkaisi puolueen X edustajakokous.

2. Puolueen X edustajakokous. Siirtyminen uuteen talouspolitiikkaan

Puolueen X edustajakokous pidettiin maaliskuun 8.—16. pñä 1921. Siinä oli edustettuna yli 700 tuhatta puolueen jäsentä. Edustajakokouksen työjärjestyksessä oli Keskuskomitean toimintaselostus, puolueen yhtenäisyyttä koskeva kysymys, ammattiliitto- ja kansallisuuskysymys, kysymys luovutusvelvollisuuden korvaamisesta elintarvikeverolla ym.

V. I. Lenin esitti Keskuskomitean poliittisen toimintaselostuksen sekä teki alustukset luovutusvelvollisuuden lakkauttamisesta ja luontoisveron voimaansaattamisesta, puolueen yhtenäisyydestä ja anarko-syndikalistisesta poikkeamasta.

Edustajakokous käsitteli sotakommunismista uuteen talouspolitiikkaan (nep) siirtymistä koskevan kysymyksen, joka kytkeytyy välittömästi kysymykseen kahden perusluokan — työväenluokan ja talonpoikaiston — keskinäisistä suhteista. Kysymys oli siitä, että työväenluokan piti rakentaa sosialistinen

yhteiskunta *ehdottomasti yhdessä työtätekevän talonpoikaiston kanssa*, joka muodosti maan väestön valtaenemmistön. Kun tilanherrat ja kapitalistit voitiin pakkoluovuttaa ja ajaa pois, niin pientuottajia, joita työtätekevät talonpojat olivat, „*ei voida ajaa pois*, heitä ei voida nujertaa, *täytyy oppia elämään sovussa* heidän kanssaan, heitä voidaan (ja pitää) muokata, uudestikasvattaa vain hyvin pitkällisen, aikaa vaativan ja varovaisen organisatorisen työn avulla” (Teokset, 31. osa, s. 27). Näin opetti V. I. Lenin. Työtätekevää talonpoikaistoa oli ensin autettava panemaan taloutensa kuntoon ja sitten asteittaisesti siirtymään pirstoutuneesta pienestä yksityistaloudesta yhteiskunnallistettuun ja koneistettuun suurmaatalouteen, joka voi antaa tuotteita yllin kyllin. Se on sosialistisen rakennustyön vaikeimpia tehtäviä. Venäjällä se oli erittäin vaikea sen vuoksi, että maa oli takapajuinen ja rappiotilassa. Mutta se oli ratkaistava hinnalla millä hyvänsä, sillä muutoin ei olisi voitu rakentaa sosialismia. Tätä tehtävää ratkaistaessa otettiin huomioon, missä muodoissa teollisuuden ja maatalouden välinen yhteys oli ilmennyt aikaisemmin.

Maaseudun ja kaupungin välisen taloudellisen yhteyden ilmentymänä oli vuosisatojen kuluessa ollut maataloustuotteiden vaihto teollisuustavaroihin. Vaihto oli tapahtunut markkinoilla rahan välityksellä, oston ja myynnin kautta. Kapitalismista sosialismiin siirtymisen kaudella, kun maassa oli monta talousmuotoa, valtion teollisuuden ja talonpoikain pien-tavaratalouden välinen kauppayhteys oli kiertämätön, objektiivisesti välttämätön. Se oli ainoa oikea kaupungin ja maaseudun välisen taloudellisen yhteyden muoto. Neuvostovalta alkoi soveltaa sitä heti lokakuun kumouksen jälkeen. Mutta kansalaissota teki lopun tämän muotoisesta yhteydestä. Oston ja myynnin sijasta jouduttiin ottamaan käytäntöön elintarvikkeiden luovutusvelvollisuus.

V. I. Lenin opetti, että *proletariaatin diktatuurin tärkeimpänä periaatteena on työväenluokan ja talonpoikaiston liitto*. Elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuden aiheuttama talonpoikain tyytymättömyys rauhan oloissa uhkasi johtaa liiton murtumiseen. Tuon vaaran välttämiseksi oli harjoitettava politiikkaa, joka olisi edistänyt maatalouden ja maan tuotantovoimien kehitystä. Laajan sosialistisen rakennustyön aloittamista varten oli ennen kaikkea kunnostettava kansantalous. Piti aloittaa maataloudesta, joka äärimmäiseen rappiotilaan joutuneena ei voinut tyydyttää teollisuuskeskusten vilja- ja raaka-ainetarvetta, mitä ilman taas ei voitu kunnostaa ja kehittää teollisuutta, varsinkin raskasta teollisuutta, joka on sosialistisen talouden perusta. Näin ollen maatalouden kuntoonsaattaminen ja kehittäminen oli tuolla kaudella se perustehtävä, jonka ratkaisemisesta riippui kaikkien muiden sosialistisen rakennustyön tehtävien ratkaiseminen.

Työväenluokan ja talonpoikaiston keskinäisiä suhteita koskevaa kysymystä käsiteltiin Keskuskomitean poliittisessa toimintaselostuksessa sekä alustuksessa elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverolla. Niissä V. I. Lenin tähdensi, että monimiljoonasta talonpoikaistoa ei voida saada osallistumaan sosialismin rakentamiseen millään muulla keinolla kuin *uuden talouspolitiikan* avulla, joka edellyttää elintarvikeveron käyttöönottoa.

„...uuden talouspolitiikan olemuksena”, V. I. Lenin sanoi myöhemmin, „on proletariaatin ja talonpoikaiston liitto, sen olemuksena on proletaarisen etujoukon ja laajojen talonpoikaisjoukkojen liittoyhteys” (Teokset, 33. osa, s. 145).

Liittoyhteys saattoi uudessa tilanteessa rakentua taloudellisesti perustalle. V. I. Lenin osoitti, että proletaarisen valtion ei pidä ottaa talonpojilta elintarvikeverona kaikkia elintarvikeyljäämiä, vaan ainoastaan osa niistä. Loput on jätettävä talonpojan käyttövaltaan vapaasti markkinoilla myytäväksi. Kaiken sen on kannustettava pienviljelijää hoitamaan paremmin taloutaan. Kun talonpoika on henkilökohtaisesti kiinnostettu aineellista toimentuloa kohentavien mahdollisimman suurten yljäämien saamisesta, niin tuo kiinnostus sysää talonpoikaa kehittämään talouttaan, mikä johtaa maatalouden nopeaan nousuun koko maassa. Tähän nousuun perustuen voidaan panna kuntoon valtion teollisuus ja kehittää sitä edelleen, lujittaa sosialismin asemia maan talouselämässä, luoda pohja maatalouden muuttamiselle sosialistiseksi.

Mutta elintarvikeveron voimaansaattaminen antoi alun vapaalle kaupalle. Vapaa kauppa taas merkitsi tiettyä kapitalismin elpymistä, kulakiston kasvua, pienten yksityisliikkeiden avaamista, yksityiskaupan sallimista. Kauppavapaus — se on sosialismin ja kapitalismin välistä taistelua elämästä ja kuolemasta.

Eikö vapaan kaupan salliminen vaarantanut Neuvostovaltaa, sosialismin tulevaisuutta? Tietyissä määrin se vaaransi. Tämä vaara ei kuitenkaan ollut pelottava, sillä valtion hallussa olivat kansantalouden avainasemat: teollisuus, pankit, rautatie- ja vesiliikennelaitos, ulkomaankauppa, maat. Kulakiston kasvua rajoitettiin ylhäältä käsin, valtion toimenpiteillä. Nepin kaudella elpyvä yksityispääoma saatettiin valtion valvontaan ja sen sallittiin kehittyä vain tietyissä puitteissa. V. I. Lenin kehotti ohjaamaan yksityispääoman valtiokapitalismin uomaan.

Eräänä valtiokapitalismin mahdollisena muotona V. I. Lenin piti toimilupien (vuokrausoikeuden) myöntämistä erinäisten tuotantolaitosten käyttöön ulkomaisille kapitalisteille teollisuustuotteiden saamiseksi. Täten kävi mahdolliseksi kunnostaa nopeammin Neuvostomaan suurteollisuus ja ensi sijassa raskas

teollisuus. Neuvostovaltion valvonnan alaisina toimivat valtiokapitalistiset tuotantolaitokset auttavat sosialismin rakentamista. Sen vuoksi ei tarvitse pelätä kapitalismin tiettyä elpymistä.

VKP(b):n X edustajakokouksen edustajat hyväksyivät yksimielisesti V. I. Leninin alustuksen elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverolla. Edustajakokous kehotti hallitusta lakkauttamaan viipymättä elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuden ja säätämään elintarvikeveron. Samalla edustajakokous oli sillä kannalla, että elintarvikeveron tulee olla huomattavasti pienempi kuin oli luovutusvelvollisuuden aikainen vero.

Edustajakokous antoi ohjeen talonpoikaisköyhälistön vapauttamisesta osittain ja poikkeustapauksissa kokonaankin luontoisverosta, huojennusten myöntämisestä yritteliäille isännille ja tuoteylijäämien myynnin sallimisesta paikallisen talousvaihdon puitteissa.*

Uusi talouspolitiikka turvasi työväenluokan ja talonpoikaiston lujan taloudellisen ja poliittisen liiton sosialismin rakentamisessa.

Neuvostovaltion uusi talouspolitiikka oli ainoa oikeaa politiikkaa kapitalismista sosialismiin siirryttäessä. Sen tarkoituksena oli proletariaatin ja talonpoikaiston liiton vakauttaminen, proletariaatin diktatuurin lujittaminen, maan tuotantovoimien kehittäminen sosialistiseen suuntaan; sen tarkoituksena oli kapitalismin salliminen tietyissä puitteissa, samalla kun kansantalouden avainasemat säilytettiin proletaarisen valtion hallussa; sen tarkoituksena oli sosialististen ainesten taistelu kapitalistisia aineksia vastaan, sosialististen ainesten voitto, riistäjäluokkien hävittäminen ja sosialismin rakentaminen Neuvostoliitossa.

Alkuaikoina uusi talouspolitiikka merkitsi sotakommunismiin verrattuna perääntymistä tiettyyn rajaan saakka. On olemassa kahdenlaista perääntymistä. Puolueet tai armeijat perääntyvät kärsittyään tappion. Mutta tavataan sellaistaikin, että puolueet tai armeijat perääntyvät, vaikka ne eivät olekaan kärsineet tappiota. Voitokkaasti edetessään ne irtautuvat selustassa olevasta tukikohdastaan, mikä voi johtaa hyökkäyksen epäonnistumiseen. Silloin puolueet tai armeijat perääntyvät lähemmäksi selustansa saadakseen lujemman yhteyden siihen; ne noudattavat tietyn ajan kuluessa perääntymistaktiikkaa siirtyäkseen sitten uuteen hyökkäykseen, joka johtaa täydelliseen voittoon. Puolue perääntyikin juuri tällä tavalla ottaessaan käytäntöön uuden talouspolitiikan.

V. I. Lenin sanoi, että edetessämme sosialismia kohti me kiiruhdimme kansalaissodan vuosina liian kauaksi eteenpäin ja meitä uhkasi vaara irtautua selustasta, ts. talonpoikaistosta. V. I. Lenin vertasi kansalaissodan aikaisia sosialistisen rakennustyön menetelmiä linnoitusta vastaan tehtyyn rynnäkköön.

Sotakommunismin aikana, hän sanoi, me yritimme murskata kapitalismin kaupungissa ja maaseudulla rynnäköimällä, ts. „siirtyä tuotannossa ja jaossa sosialistisille perustoille... mitä lyhintä, nopeinta ja välittömintä” tietä (Teokset, 33. osa, s. 69). Mutta kokemus osoitti, että tällaisen siirtymisen onnistuminen vaatii kapitalismin linnakkeen pitkäaikaista piiritystä. „...ei äkkiryökköä”, V. I. Lenin sanoi, „vaan erittäin vaikeaa, raskasta ja epämieluisaa pitkäaikaista piiritystä...” (sama, s. 70).

Sen vuoksi oli peräännyttävä tilapäisesti lähemmäksi selustaa, ryhmitettävä voimat uudelleen ja aloitettava kaikkien työtekevien uusi ja ratkaiseva hyökkäys kapitalismia vastaan. Kun tehdään näin, ts. kun säilytetään yhteys talonpoikaistoon, neuvostokansa tulee etenemään sosialismia kohti niin nopeaa vauhtia, V. I. Lenin sanoi, että me emme voi nyt edes haaveilla sellaisesta.

Uuteen talouspolitiikkaan siirtyminen oli *yrkkä käänne* pois sotakommunismin politiikasta. Kommunistien oli orientoituttava nopeasti uudessa tilanteessa, muutettava toimintamenetelmiään uutta talouspolitiikkaa vastaavasti, opittava hoitamaan taloutta uusin menetelmin ja käymään kauppaa sivistyneesti. Se tuotti heille erittäin suuria vaikeuksia, sillä maanalaisen toiminnan vuosina ja vankiloissa kukaan ei ollut opettanut heitä johtamaan kansantaloutta eikä käymään kauppaa, heillä ei ollut omakohtaista kokemusta tällä alalla eivätkä he voineet ottaa mistään oppiakaan, koska ihmiskunnan historiassa jouduttiin nyt ensi kerran rakentamaan sosialismia. V. I. Lenin varoitti, että sosialismin rakentaminen on tavattoman vaikea tehtävä. Mutta V. I. Leninin kasvattama puolue ei pelännyt vaikeuksia, vaan ryhtyi rohkeasti toteuttamaan käytännössä uutta talouspolitiikkaa pitäen sitä ainoana oikeana tienä sosialismiin.

Uuden talouspolitiikan hyväksymisessä X edustajakokouksessa tuli ilmi Kommunistisen puolueen viisaus, V. I. Leninin nerokas kaukonäköisyys, jonka perustana oli yhteiskunnan kehityslakien syvälinen tuntemus. V. I. Lenin oli ensimmäinen marxilainen, joka perusteli teoreettisesti proletaarisen valtion talouspolitiikan. V. I. Leninin määrittelemä uusi talouspolitiikka oli niiden sosialistisen talouden perustojen luomista koskevien teesien edelleen kehittelyä, jotka V. I. Lenin oli esittänyt keväällä 1918 teoksessaan „Neuvostovallan lähimmät tehtävät”. Neuvostoliitossa suoritetun sosialistisen rakennustyön seuraavien vuosien kokemus osoitti, miten oikeassa oli V. I. Lenin ja miten syvälinen oli hänen tieteellinen, marxilainen ennakkonäkemyksensä.

Uudella talouspolitiikalla on kansainvälinenkin merkitys. V. I. Lenin sanoi, että kaikkialla maailmassa, missä tapahtuu proletaarinen vallankumous, työväenluokka tulee rakentamaan sosialismia yhdessä talonpoikaiston kanssa ja että uudelle

talouspolitiikalle ominaisten toimenpiteiden suorittaminen on kiertämätöntä.

Uudella talouspolitiikalla oli kansainvälistä merkitystä siinäkin mielessä, että samalla kun se lujitti ja kehitti Neuvostomaata, maailman vallankumouksellisen liikkeen tukikohtaa ja linnaketta, se vaikutti myös maailmanvallankumoukseen, koko maailmanhistorian kulkuun.

„Nyt me vaikutamme maailmanvallankumoukseen pääasiallisesti talouspolitiikallamme...”, V. I. Lenin sanoi. „Taistelu on siirtynyt tälle alalle koko maailman mitassa. Jos ratkaisemme tämän tehtävän, niin silloin me voitamme maailman mitassa varmasti ja lopullisesti” (Teokset, 32. osa, s. 413).

VKP(b):n X edustajakokous käsitteli myös kansallisuuskysymyksen, jolla oli maailmanhistoriallinen merkitys. Tämän kysymyksen oikea ratkaiseminen edisti menestyksellistä sosialismin rakentamista Neuvostomaassa ja innosti siirtomaiden ja riippuvaisten maiden kansoja käymään kansallista vapaustaistelua. Kansallisuuskysymys liittyi erottamattomasti kansantalouden jälleenrakentamiseen, kansantalouden sosialistiseen kehittämiseen uuden talouspolitiikan pohjalla. Kansallisuuskysymys oli oleellisesti talonpoikauskysymys, sillä maan kansallisten reuna-alueiden väestö oli kokoomukseltaan miltei yksinomaan talonpoikaista. Takapajuisten kansojen mukaan vetäminen sosialistiseen rakennustyöhön merkitsi sitä, että saatiin talonpoikaisto osallistumaan tähän työhön. Uusi talouspolitiikka oli niin venäläisen talonpoikaiston kuin Neuvostomaan kaikkien muidenkin kansojen talonpoikaiston elinetujen mukaista politiikkaa. Viimeksi mainitulla talonpoikaistolla oli kuitenkin omat erikoisuuksensa ja siihen oli suhtauduttava eri tavalla. Sitä, mikä oli oleellisinta tässä suhtautumisessa, J. V. Stalin valaisi X edustajakokoukselle tekemässään alustuksessa „Puolueen lähimmistä tehtävistä kansallisuuskysymyksen alalla” ja se esitettiin edustajakokouksen hyväksymässä päätöslauselmassa. Tehtävänä oli järjestää oikeat keskinäissuhteet aikaisemmin hallitsevana olleen kansakunnan työväenluokan ja entisten tsarismien siirtomaiden talonpoikaiston välillä tarkoituksena yhdistää kaikkien neuvostotasavaltojen työtätekevien voimat taisteluun sosialismin puolesta. Tsarismi piti siirtomaidensa, varsinkin Keski-Aasiassa ja Kaukasiassa sijainneiden siirtomaidensa kansoja kehittymättöminä ja tietämättöminä, säilytti niiden keskuudessa patriarkaalis-feodaaliset suhteet ja jätti ne taloudellisesti takapajuisiksi. Siirtomaiden tuotantovoimat olivat erittäin alhaisella kehitystasolla.

Kommunistinen puolue asetti päämääräkseen hävittää aikaisemmin sorrettiina olleiden kansojen valtiollisen, taloudellisen ja sivistyksellisen takapajuisuuden. X edustajakokous hyväksyi

päätöslauselman takapajuisten kansojen kehitystason kohottamisesta kehittyneiden kansojen tasolle, *niiden tosiasiallisen eriarvoisuuden hävittämisestä*. Oikeudellisesta eriarvoisuudesta oli tehty loppu jo Neuvostovallan ensi päivinä. Tosiasiallisen eriarvoisuuden hävittäminen sen sijaan vaati pitkän ajan ja proletariaatin sekä maan kehittyneimpien kansojen voimainponnituksia aineellisen avun antamiseksi jälkeensäjääneille veljeskansoille. Takapajuisia kansallisia reunamaita oli autettava saavuttamaan Keski-Venäjä, ja sitä varten, niin kuin edustajakokouksen päätöksessä osoitettiin, piti ensi tilassa kehittää niiden teollisuutta rakentamalla tuotantolaitoksia raaka-ainelähteiden läheisyyteen.

Takapajuisten kansojen tosiasiallisen eriarvoisuuden hävittämisen jouduttamiseksi edustajakokous katsoi välttämättömäksi auttaa niitä kehittämään ja lujittamaan neuvostollista valtiojärjestelmää, niiden äidinkielellä toimivia talous- ja valtaelimiä, oikeuslaitosta, lehdistöä, koulua, teatteria jne., jouduttamaan kansallisten kaaderien koulutusta.

Leniniläisen kansallisuuspolitiikan toteuttamista häiritsi kaksi poikkeamaa: suurvaltainen šovinismi ja paikallinen nationalismi. Edustajakokous kehotti taistelemaan päättäväisesti niitä vastaan ja ensi kädessä päävaarana ollutta suurvaltaista šovinismia vastaan, sillä se uhkasi rikkoa kansojen yhtenäisyyden ja veljesliiton, kansojen, jotka olivat ryhmittyneet internationalismin lipun ympärille taistellessaan sosialistisen vallankumouksen voiton saavuttamiseksi.

VKP(b):n X edustajakokous kiinnitti erikoista huomiota kysymykseen puolueen yhtenäisyydestä.

Maatamme ympäröivät kapitalistivaltiot ja maan laajat pikkuporvarilliset joukot olivat sinä maaperänä, joka ravitsi opportunistimia ja ryhmäkuntalaisuutta puolueen sisällä. Trotskilaiset, „työläisoppositio”, „demokraattiset sentralistit” ynnä muut opportunistiryhmittymät pyrkivät aikaansaamaan puolueessa hajaannuksen käymällä ryhmäkuntalaistaistelua ja vaatimalla ryhmäkuntien ja ryhmittymien muodostamisvapautta. Ne tahtivat supistaa olemattomiin puolueen johtavan osuuden Neuvostovaltiossa. Puolue alkoi päättäväisen taistelun opportunistimia vastaan, riveissään ilmenneitä ryhmäkuntia ja ryhmiä vastaan.

V. I. Lenin kehotti edustajakokousta tekemään kerta kaikkiaan lopun ryhmäkuntalaisuudesta ja kieltämään ryhmäkuntien ja ryhmien muodostamisen puolueessa. V. I. Lenin opetti, että tahdon, katsomusten ja toiminnan yhtenäisyys sekä rautainen kuri ovat marxilaisen puolueen kehityslaki, joka sulkee pois kaikkinaisen ryhmäkuntalaisuuden ja puoluekurin rikkomisen.

„...vain silloin, kun proletariijoukoilla on sellainen tahto”, V. I. Lenin sanoi, „proletariaatti voi talonpoikais-

maassa suorittaa jättiläismäiset diktatuuri- ja johtotehtävänä” (Teokset, 32. osa, s. 155).

Edustajakokous hyväksyi V. I. Leninin ehdottaman päätöslauselman puolueen yhtenäisyydestä. Siinä sanotaan:

„Edustajakokous määrää laskettavaksi viipymättä hajalle poikkeuksetta kaikki erilaisten ryhmäohjelmien pohjalla muodostuneet ryhmittymät ja velvoittaa kaikkia järjestöjä valvomaan tiukasti, ettei tapahdu mitään ryhmäkuntaesiintymisiä. Edustajakokouksen tämän päätöksen täyttämättä jättämistä on seuraava ehdoton ja viipymätön puolueesta erottaminen” („NKP ... päätöslauselmina”, I osa, s. 529).

Edustajakokous valtuutti Keskuskomitean käyttämään äärimmäisenä rangaistustoimenpiteenä myös KK:n jäsenten puolueesta erottamista, jos he horjuttavat puolueen yhtenäisyyttä, perustavat ryhmäkuntia ja yrittävät aiheuttaa puolueessa hajaannusta. „Ennen kuin tätä äärimmäistä rangaistustoimenpidettä voidaan soveltaa (Keskuskomitean jäseniin, Keskuskomitean varajäseniin ja Kontrollikomitean jäseniin nähden) on kutsuttava Keskuskomitean täysistuntoon kaikki Keskuskomitean varajäsenet ja kaikki Kontrollikomitean jäsenet” (sama, ss. 529—530), jotka kahdella kolmasosalla äänimäärästä ratkaisvatkin rangaistustoimenpidettä koskevan kysymyksen.

V. I. Leninin kirjoittamassa ja edustajakokouksen hyväksymässä päätöslauselmassa syndikalistisesta ja anarkistisesta poikkeamasta puolueessa tuomittiin jyrkästi „työläisopposition” katsomukset. Nämä katsomukset olivat täydellistä marxilaisuudesta luopumista. Edustajakokous osoitti, että „työläisopposition” katsomukset ovat poliittisesti erittäin vaarallisia proletariaatin diktatuurille. Edustajakokous totesi „työläisopposition” aatteet pikkuporvarillista horjuntaa ilmentäviksi puoluevastaisiksi, syndikalistisiksi ja anarkistisiksi aatteiksi. Päätöksessä sanottiin, että käytännössä „työläisopposition” aatteet horjuttavat Kommunistisen puolueen johtavaa periaatteellista linjaa ja auttavat proletaarisen vallankumouksen luokkavihollisia. Edustajakokous katsoi, että noita aatteita propagoivat eivät voi kuulua VKP(b):seen.

X edustajakokouksen päätöksistä, jotka koskivat puolueen yhtenäisyyttä ja ryhmäkuntien muodostamisen kieltämistä, tuli puolue-elämän ja puoluerakennustyön järkkymätön periaate. Niistä tuli puolueen ase taistelussa trotskilaisuutta, nationalismi-poikkeamaa ja kaikkia muita opportunistisia päälinjalta poikkeamia vastaan.

Edustajakokous kiinnitti suurta huomiota puolueen järjestöelämän kysymyksiin, jotka kytkeytyvät läheisesti puolueen yhtenäisyyttä ja sen johto-osuutta koskeviin kysymyksiin.

Kansalaissodan aikaista puolueen toimintaa luonnehti äärimäinen järjestöllinen sentralismi, kollektiivisten johtomenetelmien rajoittaminen, nimittäminen valinnan asemesta jne. Rauhankaudella ratkaistaviksi tulleet uudet tehtävät vaativat järjestömuotojen ja puolueen menetelmien muuttamista. Edustajakokous osoitti välttämättömäksi elvyttää ja kehittää puolueen sisäistä demokratiaa, mikä merkitsi, että kaikkien johtavien elinten alhaalta ylös asti tuli olla valinnallisia, tili-velvollisia ja valvonnan alaisia ja että tuli vahvistaa kollektiivistä johtoa.

Puolueen menetelmiksi osoitettiin sellaiset menetelmät kuin „kaikkien tärkeimpien kysymysten laaja käsittely ja väittely näistä kysymyksistä puolueen täydellisen sisäisen arvosteluvapauden pohjalla, puolueen yleisten päätösten yhteinen laatiminen...” („N K P ... päätöslauselmina”, I osa, s. 520).

Nämä päätökset olivat kaikille puolueen jäsenille velvoittavia ja ne piti toteuttaa nopeasti ja täydellisesti. Demokraattinen sentralismi -periaatteen olemuksena on demokratian ja sentralismin, vapaan mielipiteenilmaisun ja rautaisen kurin yhteenpönoutuminen, yhteisesti laadittujen päätösten tinkimätön täytäminen.

Ottaen huomioon sen, että Neuvostovallan aikana puolueeseen oli liittynyt tietty määrä pikkuporvarillisia aineksia, muun muassa entisiä menševikkejä ja eserriä, jotka olivat alttiita horjunnalle ja aatteellisesti epävakaita, ja että puolueen riveihin oli soluttautunut kiipijöitä ja pyrkyreitä, edustajakokous antoi Keskuskomitealle ohjeen puolueen puhdistamisesta ei-kommunistisista aineksista.

Edustajakokous teki yhteenvedon ammattiliittoväittelystä ja hyväksyi ammattiliittokysymyksessä leniniläisen toimintaohjelman. Se tuomitsi trotskilaisten „työläisopposition”, „demokraattisten sentralistien” ym. opportunististen ryhmien katsomukset ja osoitti ammattiliittojen perustehtävät.

Edustajakokous tähdensi, että ammattiliitot ovat *kommunistin koulu*. Ammattiliittojen perustehtävänä on organisatoris-taloudellinen ja kasvatustyö. Ammattiliittojen on suoritettava perustyö tuotannon järjestelyssä ja rappiutilaan joutuneiden tuotantovoimien ennalleen saattamisessa. Sitä mukaa kuin sosialistinen rakennustyö edistyy ammattiliitot muuttuvat vähitellen proletarisen valtion apuelimiksi.

„Teollisuuden hallintoelimet”, sanotaan edustajakokouksen päätöksessä, „tuotantolaitosten hallintoelimestä aina Korkeimpaan Kansantalousneuvostoon saakka, muodostetaan ammattiliittoelinten ja vastaavien talouselinten sopimuksen nojalla tuotantolaitosten ammattiliittojen ja -yhdistysten esittämistä ehdokkaista” („N K P ... päätöslauselmina”, I osa, s. 542).

Ammattiliittojen on palveltava työläisjoukkojen kaikkia jokapäiväisiä elämäntarpeita ja puolustettava niiden etuja. Ammattiliittojen tärkeimpänä toimintamenetelmänä on vakuuttamismenetelmä.

Edustajakokous osoitti, että työväen demokratiaan pohjaavat menetelmät, joita kansalaissodan kaudella oli tyypistetty suuresti, on otettava jälleen käytäntöön ensi kädessä ja laajimmiten juuri ammatillisessa liikkeessä. Ammattiliitot on rakennettava demokraattisen sentralismin perustalle. Kommunistisen puolueen on johdettava ammattiliittojen työtä.

Nämä perusteet ovat niitä johtavia periaatteita, joita ammattiliittojen tulee noudattaa toiminnassaan sosialismin ja kommunismin rakentamisen kaudella.

Edustajakokous pani merkille, että monet työläisten keskuudesta lähtöisin olevat puolueen jäsenet ovat valtiokoneiston palvelukseen siirryttyään tai Punaiseen Armeijaan liittyttyään irtaantuneet tehtaiden ja tuotantolaitosten välittömästä toiminnasta. Paljon kommunisteja oli kaatunut kansalaissodan rintamalla. Sen vuoksi edustajakokous oli sillä kannalla, että oli päättäväisesti ryhdyttävä ottamaan työläisiä puolueen riveihin.

Puolueen yhtenäisyyden ja arvovallan lujittamiseksi edustajakokous muodosti kontrollikomissiot, joiden tehtäviin kuului taistelu virkavaltaisuutta (byrokratismia), kiipeilyä, puolueen jäsenille sopimatonta puolue- ja virka-aseman väärinkäyttöä sekä puolueen jäsenten keskinäisten toverisuhteiden rikkomista vastaan. Edustajakokous valitsi Keskuskomitean, jonka johtoon tuli V. I. Lenin, ja Keskuskontrollikomission (KKK).

VKP(b):n X edustajakokouksella on maailmanhistoriallinen merkitys. Se viitoitti kapitalismista sosialismiin siirtymisen tiet, määritteli sosialismin rakentamisen menetelmät. Edustajakokous tähdensi erittäin voimakkaasti proletariaatin ja talonpoikaiston liiton välttämättömyyttä socialistisessa rakennustyössä sekä puolueen ratkaisevaa osuutta maan valtio-, talous- ja kulttuurielämän johtamisessa. Se kehotti *varjelemaan puolueen yhtenäisyyttä kuin silmäterää* ja käymään armotonta taistelua ryhmäkuntalaisuutta vastaan. Edustajakokous korosti, että puolueella on oltava mitä läheisin yhteys puolueeseen kuulumattomiin joukkoihin, sekä osoitti, mitä muotoja ja menetelmiä tuli käyttää joukkojen johtamisessa.

Suurenmoisessa teoksessaan „Elintarvikeverosta”, joka julkaistiin toukokuussa 1921, V. I. Lenin perusteli teoreettisesti uuden talouspolitiikan. Tässä teoksessa kehitellyt ajatukset rikastuttivat suuresti marxismia-leninismiä.

Moskovassa vuoden 1921 kesä—heinäkuussa pidetty Kominternin III kongressi ilmoitti hyväksyvänsä X edustajakokouksen historiallisen päätöksen siirtymisestä sotakommunismista uuteen talouspolitiikkaan. Kommunististen puolueiden lukumäärä oli kasvanut huomattavasti kongressin kokoontumishetkeen

mennessä. Vuoden 1920 lopulla ja vuoden 1921 alkupuoliskolla perustettiin Ranskan, Italian, Tšekkoslovakian, Romanian ym. maiden kommunistiset puolueet. Heinäkuussa 1921 perustettiin Kiinan kommunistinen puolue, jonka perustajia oli myös Mao Tse-tung. Kongressissa oli läsnä 52 maan kommunisti- ja sosialistipuolueiden edustajia. V. I. Lenin piti kongressissa selostuksen VKP(b):n taktiikasta.

Kominternin kongressi hyväksyi yksimielisesti VKP(b):n politiikan ja taktiikan sekä kehotti maailman proletariaattia tukemaan Neuvostomaan sosialistista vallankumousta.

Kongressi totesi vallankumouksellisen taistelun laimentuneen väliaikaisesti kapitalistisissa maissa ja osoitti samalla, että sosialidemokraatit, jotka ovat porvariston yhteiskunnallinen perustuki, auttavat kapitalismia ja porvariston herruuden säilyttämistä. Kongressi asetti kommunististen puolueiden perustehtäväksi valloittaa puolelleen proletariaatin enemmistön. Kongressi esitti tunnuksiksi „Joukkoihin!” ja taktiikaksi proletarisen yhteisrintaman muodostamisen. Pääoman herruuden kukistaminen ja proletariaatin diktatuurin pystyttäminen eri maissa on mahdotonta, ellei joukkoja ole valloitettu proletarisen etujoukon puolelle.

3. Uuden talouspolitiikan ensimmäiset tulokset. Puolueen XI edustajakokous. Neuvostovaltion ulkopoliittikka. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton (SNTL) muodostaminen

Puolue aloitti laajan työn uuden talouspolitiikan toteuttamiseksi käytännössä. Puoluejärjestöjen toiminnan peruskohteiksi tulivat talouskysymykset: maatalouden, teollisuuden ja kululaitoksen kunnostaminen, kaupungin ja maaseudun välisen tavaravaihdon elvyttäminen, luotto- ja rahajärjestelmän kuntoonsaattaminen.

Puolue pani toimeen laajan kampanjan uuden talouspolitiikan selittämiseksi ja uudelleenjärjesti rivinsä uusia tehtäviä vastaavasti. Puolueen Keskuskomitea ja Neuvostohallitus ratkaisivat V. I. Leninin johtamina joka päivä taloudellista jälleenrakennusta ja maan talouselämän kuntoonsaattamista koskevia kysymyksiä. Useita Keskuskomitean varsinaisia ja varajäseniä ja muita puolueen huomattavia toimihenkilöitä lähetettiin työhön puolue-, valtio- ja taloustoiminnan ratkaiseville aloille. F. E. Dzierżyński, joka jäi edelleenkin Yleisvenäläisen erikoiskomitean — Valtion yhdistetyn poliittisen hallinnon (VTŠK — OGPU) puheenjohtajaksi, nimitettiin kulkulaitosten kansankomissaariksi ja myöhemmin Korkeimman Kansantalousneuvoston puheenjohtajaksi. G. K. Ordžonikidze toimi vuosina 1921—1926 puolueen Taka-Kaukasian aluepiirikomitean sihteerinä ja johti

Taka-Kaukasian neuvostotasavaltojen kansantalouden kunnostamista. S. M. Kirov työskenteli vuoden 1921 kesästä lähtien Aserbeidžanin kommunistisen puolueen Keskuskomitean sihteerinä; hänen johdollaan pantiin kuntoon tasavallan taloutta, varsinkin öljyteollisuutta. V. V. Kuibyšev nimitettiin Korkeimman Kansantalousneuvoston puhemieshistön jäseneksi ja Voimalaitosten päähallinnon päälliköksi. Sittemmin hän toimi Korkeimman Kansantalousneuvoston puheenjohtajana. L. B. Krasin määrättiin ulkomaankaupan kansankomissaariksi. V. J. Tšubar toimi Ukrainan SNT:n Korkeimman Kansantalousneuvoston puhemieshistön puheenjohtajana, ja myöhemmin hän johti Donbassin kivihiiliteollisuutta, jonka kuntoonsaattamista V. I. Lenin piti erittäin tärkeänä.

Puolue lähetti taloudelliseen työhön tuhansia Punaisessa Armeijassa palvelleita kommunisteja. Monista komissaareista, komentajista ja poliittisen työn tekijöistä tuli tehtaiden johtajia, valtionkaupan toimihenkilöitä, osuustoimintamiehiä jne.

Keskuskomitea kiinnitti suurta huomiota tehtaiden ja muiden tuotantolaitosten puoluesolujen lujittamiseen. Niihin lähetettiin paljon kommunisteja neuvostolaitoksista voimistamaan puolue-työtä ja poliittista joukkotoimintaa. Taloudellisessa suhteessa toisarvoisista tuotantolaitoksista siirrettiin kommunisteja tärkeimpiin tuotantolaitoksiin. Puoluesolut olivat puolueen taisteluelimiä. Ne vaikuttivat kaikinpuolisesti asiain kulkuun tuotantolaitoksissa, valvoivat laitoksen työtä alhaalta käsin, puuttumatta silti hallinnollisiin määräyksiin. Solujen tehtävänä oli johdattaa puolueeseen kuulumattomat työläiset taisteluun tehtaan tuotantosuunnitelmien täyttämisen ja työn tuottavuuden kohottamisen puolesta.

Puolue täytti X edustajakokouksen päätöksen pannen toimeen riviensä puhdistuksen. Puhdistus tapahtui avonaisissa kokouksissa. Puolueeseen kuulumattomat työläiset, toimihenkilöt ja talonpojat auttoivat puoluetta luokkavieraiden ja rappeutuneiden ainesten sekä virkakiipijäin paljastamisessa ja puolueesta karkottamisessa. Puolueesta erotettiin miltei neljäsosa sen jäsenistöstä. Puolueen kokoomus parani huomattavasti. Parani myös puoluekuri. Puolueen yhtenäisyys lujittui ja sen rivit tulivat tiiviimmiksi. Puolueen arvovalta työtätekevien joukkojen keskuudessa suureni. Puolueeseen kuulumattomien joukkojen luottamus puolueeseen lujittui. Puolue alkoi johtaa paremmin sosialistista rakennustyötä uuden talouspolitiikan pohjalla.

Puolueen toimenpiteet johtivat myönteisiin tuloksiin. Uusi talouspolitiikka vaikutti päivä päivältä yhä tervehdyttävämmiin maan talouteen. Työtätekevät talonpojat tervehtivät tyydytyksen tuntein lakia elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuden korvaamisesta elintarvikeverolla ja jo vuoden 1921 keväällä laajensivat kylvöjään. He auttoivat aktiivisesti Punaista Armeijaa maan eräillä alueilla puhjenneiden kulakkikapinoiden

tukahduttamisessa ja taistelussa poliittista banditismia vastaan. Työväenluokan asema parani ja sen deklassoitumisprosessi päättyi. Ammattitaitoiset työläiset palasivat tehtaisiin ja tuotantolaitoksiin. Suurteollisuus alkoi elpyä. Maan talous pääsi vähitellen kohoamaan rappiotilasta.

Uuden talouspolitiikan ensimmäisen vuoden taloudelliset saavutukset olisivat olleet vieläkin huomattavampia, ellei maata olisi kohdannut ennenkuulumattoman ankara nälänhätä. Nälänhädän aiheuttaneita perussyitä olivat maan talouden ja varsinkin maatalouden takapajuisuus sekä maahanhyökkääjien ja valkokaartilaiden aikaansaattama kansantalouden rappiotila. Elin-tarviketilannetta vaikeutti erittäin suuresti vuoden 1920 kato ja vieläkin suurempi vuoden 1921 kato. Kato kohtasi 34 kuvernementtia, joiden väkiluku nousi 30 miljoonaan.

Puolue ja hallitus ryhtyivät erikoistoimenpiteisiin taistelussa nälänhätää vastaan. Ja ne selvittivät tämän vaikean tilanteen, joskin suuria vastuksia voittaen.

Yhteenvedot siitä rauhanomaisesta sosialistisesta rakennustyöstä, jota oli tehty uuden talouspolitiikan ensimmäisenä vuotena, teki VKP(b):n XI edustajakokous (maaliskuun 27.—huhtikuun 2. p:nä 1922), jossa oli edustettuna runsaasti puoli miljoonaa puolueen jäsentä. Edustajakokouksessa käsiteltiin Keskuskomitean poliittinen toimintaselostus, organisatorinen kysymys, puoluepuhdistuksen yhteenvedot, kysymys puolueen rivien lujittamisesta ym. kysymykset.

Keskuskomitean poliittisessa toimintaselostuksessa, tehdessään yhteenvedot uudesta talouspolitiikasta sen ensimmäisen vuoden ajalta, V. I. Lenin sanoi, että perääntyminen on päättynyt, tarkoituserä on saavutettu, liittoyhteys talonpoikaistalouden kanssa on järjestymässä, proletariaatin ja talonpoikaiston liitto on lujittunut, taloudelliset saavutukset ovat ilmeisiä. Puolueen ratkaistavaksi asetettiin uusi tehtävä — *voimien uudelleenryhmittäminen kapitalistisia aineksia vastaan tehtävää hyökkäystä varten.*

Uusi talouspolitiikka merkitsi ankaraa taistelua kapitalismin ja sosialismin välillä. Kysymys oli siitä, „kumpi voittaa”. Selviytyykö sosialismi voittajana tästä ankarasta taistelusta vai valtaako kapitalismi takaisin menettämänsä asemat?

Voittaaksemme kapitalismin, V. I. Lenin sanoi, meidän on opittava hoitamaan taloutta. Kulunut vuosi osoitti, että kommunistit eivät ole vielä oppineet hoitamaan taloutta. V. I. Lenin kehotti kommunisteja todistamaan kansalle, että he osaavat hoitaa taloutta, eivätkä huonommin, vaan paremmin kuin kapitalistit.

Puolueen tärkeimpiä tehtäviä tuolla kaudella oli kaupankäynti. Sosialistisen talouden ja talonpoikaistalouden yhteys ilmeni kaupankäynnin muodossa. Yksityispääomalla oli kauppalalla hyvin lujat asemat ja suurta tottumusta. Kommunistien

oli erittäin vaikea taistella yksityispääomaa vastaan markkinoilla, sillä he eivät olleet vielä oppineet käymään kauppaa eivätkä käyttämään kauppakoneistoa; monet eivät käsittäneet kaupan merkitystä ja suhtautuivat siihen yliolkaisesti. „Oppikaa käymään kauppaa”, tällainen oli V. I. Leninin kehoitus. Nyt on tehtävänä, hän sanoi, „kestää kilpailussa tavallista kauppalvelijaa, tavallista kapitalistia ja kauppiasta vastaan...” (T e o k s e t, 33. o s a, s. 246).

Kyetäksemme hoitamaan taloutta, hallitsemaan valtiota, käymään sivistyneesti kauppaa, syrjäyttämään yksityispääoman ja pystyttämään sosialismin meidän on valittava ja sijoitettava työntekijät oikein. V. I. Lenin osoitti, että *tärkeintä tässä tilanteessa ovat ihmiset, työntekijäin valinta ja täytöntöönpanon valvonta.*

Puolueen ja valtion politiikkaa toteutetaan ihmisten, työntekijäin välityksellä. Kaikilla toiminta-aloilla menestys riippuu suuresti kokoneiden, koeteltujen ja uskollisten työntekijäin oikeasta sijoittelusta. Mutta työntekijöiden työtä on valvottava ja heitä on autettava. Työntekijöitä on tarkastettava jatkuvasti heidän työnsä tulosten perusteella, autettava heitä, siirrettävä ajoissa toiseen työhön tai erotettava, jos he saattavat asiat hunningolle. Puolueen ja Neuvostovaltion päähuomio keskittyi nyt työntekijäin valintaan ja sijoittamiseen sekä täytöntöönpanon valvontaan.

Edustajakokous kiinnitti suurta huomiota puolueen rivien lujittamiseen. Puolueen, joka on joukkojen johtaja ja ohjaaja sosialistisen rakennustyön valtavia tehtäviä ratkaistaessa, on huolehdittava erikoisesti siitä, että se kokoomuksensa puolesta vastaa työväenluokan etujoukolle asetettuja suuria vaatimuksia. Puolueen proletaarisen ydinjoukon laajentamiseksi ja ei-proletaaristen ainesten puolueeseen-pääsyn rajoittamiseksi puolueen jäseniksi pyrkivät jaettiin edustajakokouksen säännöksen mukaan kolmeen ryhmään: 1) työläisiin ja työläis- ja talonpoikaisalkuperää oleviin puna-armeijalaisiin; 2) talonpoikiin (puna-armeijalaisia lukuunottamatta) ja kotiteollisuuden harjoittajiin, jotka eivät riistä vierasta työtä; 3) muihin (toimihenkilöt ym.). Kutakin ryhmää varten säädettiin oma puolueeseen hyväksymisjärjestys ja omat hyväksymisedot: ensimmäiseen ryhmään kuuluvien puolueeseen-pääsyä helpotettiin, mutta kolmanteen ryhmään kuuluvien vaikeutettiin.

Erittäin ankarasti edustajakokous suhtautui ryhmäkuntalaisuuden ilmauksiin. „Työläisopposition” johtajat Šljapnikov etunenässään eivät alistuneet X edustajakokouksen päätökseen ryhmäkuntien hajallelaskemisesta. He kokoontuivat salaisesti, levittivät salaa puoluetta vastaan tähdättyjä päätöksiään. Edustajakokous tuomitsi jyrkästi mainitun ryhmän ryhmäkuntalaisen toiminnan ja varoitti Šljapnikovia, Medvedeviä ja Kollontaita, että jos he edelleenkin jatkavat puoluevastaista toimintaansa,

niin heidät erotetaan puolueesta. Tällä päätöksellään puolue tähdensi vielä kerran, että se varjelee uskollisesti yhtenäisyyttään, rautaista kuriaan eikä missään tapauksessa siedä riveissään mitään ryhmäkuntia.

VKP(b):n XI edustajakokous oli viimeinen edustajakokous, johon V. I. Lenin osallistui ja jonka työtä hän johti. Edustajakokouksen lopussa pitämässään puheessa V. I. Lenin osoitti, että älynsä joustavuuden ja taktiikkansa ansiosta puolue nosti vallankumouksemme ennennäkemättömän korkealle. Hän lausui profetalliset sanat:

„Mikään maailman mahti, niin paljon paha, kurjuutta ja kärsimyksiä kuin se saattaneekin vielä aiheuttaa miljoonille ja sadoille miljoonille ihmisille, ei voi riistää pois vallankumouksemme perussaavutuksia, sillä nyt ne eivät ole enää 'meidän' voittojamme, vaan maailmanhistoriallisia voittoja” (Teokset, 33. osa, s. 290).

Edustajakokouksen valitseman Keskuskomitean ensimmäisessä istunnossa pääsihteeriksi valittiin J. V. Stalin.

Erittäin suurimerkityksiseksi puolueen toiminnassa tuona aikana muodostui työntekijäin ja joukkojen aatteellinen karaiseminen ja niiden kasvattaminen marxilaisen maailmankatsomuksen hengessä. Koko maailman porvarillinen lehdistö kävi ideologista hyökkäystä bolševismia vastaan. Uuden talouspolitiikan aikana Neuvostomaan sisällä elpyi kadettien, eserrien, menševikien ja porvarillisten nationalistien toiminta. Pyrkien juurruttamaan työtätekevien keskuuteen porvarillista ideologiaa he kuis-kuttelivat työtätekeville, että maan paluu takaisin kapitalismiin on kiertämätön, että kysymys „kumpi voittaa” ratkeaa nepmanien * hyväksi, että Neuvostovalta muuttuu porvarilliseksi demokraatiaksi.

Suuria toiveita neuvostojärjestelmän porvarilliseksi muuttumiseen pani myös ulkomaille paennut porvaristo. Emigranttien erään osan keskuudessa sai jalansijaa „smenavehiläinen” virtaus. Sellainen nimi johtui „Smena veh” („Tienviittojen vaihtaminen”) kokoelmasta, jonka ryhmä valkoemigrantteja julkaisi vuonna 1921 Prahassa, ja „Smena veh” aikakauslehdestä, jota valkoemigrantit alkoivat julkaista samana vuotena Pariisissa. „Smenavehiläiset” kannattivat yhteistoimintaa Neuvostovallan kanssa toivossa, että kansantalous alkaa uutta talouspolitiikkaa noudatettaessa kehittyä kapitalistista tietä.

Koska „smenavehiläisen” liikkeen osanottajain joukossa oli sellaisiakin emigrantteja, jotka olivat valmiit toimimaan todella rehellisesti yhdessä Neuvostovallan kanssa, puolue päätti suhtautua heihin suopeasti ja käyttää heidän joukossaan olevia porvarillisia spesialisteja työssä Neuvostomaassa. Sitä vastoin

* *Nepman* — yksityisyrittäjä, kauppias, keinottelija uuden talouspolitiikan ensimmäisellä kaudella. *Suom.*

niiden „smenavehiläisten” suhteen, jotka käyttivät yhteistoimintaa Neuvostovallan kanssa vastavallankumouksellisten tekojensa poliittisena verhona, puolue oli rankaisutoimenpiteiden soveltamisen kannalla.

Puolue paljasti porvariston ja sen asiamiesten perättömät jutut neuvostojärjestelmän muuksi muuttumisesta ja selitti joukoille, että kapitalismiin palaamisesta ei voi olla puhettakaan, että puolue johdattaa neuvostokansan sosialismiin uutta talouspolitiikkaa noudattamalla. Puolue juurrutti joukkojen tietoisuuteen proletaarista, marxilaista ideologiaa, marxilaista maailmankatsomusta, joka yksin vain selittää oikein yhteiskuntakehityksen lait ja viitoittaa kapitalistisen yhteiskunnan sosialistiseksi yhteiskunnaksi muuttamisen tiet.

Suuri merkitys puolueytöntekijäin marxilaisessa kasvatuksessa ja heidän mobilisoinnissa leppymättömään taisteluun porvarillista ideologiaa vastaan oli V. I. Leninin kirjoituksella „Taistelevan materialismin merkityksestä”, joka julkaistiin maaliskuussa 1922 aikakauslehdessä „Pod znamenem marksizma” („Marxilaisuuden lipun alla”). V. I. Lenin kehotti kommunisteja propagoimaan kaikissa väestökerroksissa marxilaista ideologiaa, marxilaista materialismia sekä paljastamaan idealismin ja pappispimityksen olemuksen.

V. I. Lenin osoitti, että kommunistien on toimittava lujassa liitossa Kommunistiseen puolueeseen kuulumattomien johdonmukaisten materialistien, nykyajan luonnontieteen edustajain kanssa. Yhdessä heidän kanssaan, heitä ohjaten kommunistien on juurrutettava joukkoihin materialistista tietoisuutta. V. I. Lenin kehotti kaikkia kommunisteja ja johdonmukaisia materialisteja harjoittamaan luonnontieteellisten tietojen leviämisen pohjalla laajaa uskonnonvastaista propagandaa kansanjoukkojen keskuudessa, auttamaan niitä vapautumaan uskonnollisista ennakkoluuloista Hän kiinnitti Neuvostomaan luonnontutkijain huomiota siihen, että heidän on omaksuttava marxilainen dialektinen materialismi.

„...meidän on käsitettävä”, V. I. Lenin kirjoitti, „että ilman painavaa filosofista perustelua mitkään luonnontieteet, mikään materialismi eivät pysty taistelemaan porvarillisten aatteiden rynnistystä ja porvarillisen maailmankäsityksen valtaansa päätä vastaan. Kestääkseen tässä taistelussa ja kyetäkseen käymään sen menestyksellisesti loppuun luonnontieteilijän on oltava nykyajan materialisti, Marxin edustaman materialismin tietoinen kannattaja, ts. hänen on oltava dialektinen materialisti” (Teokset, 33. osa, s. 207).

V. I. Lenin varoitti kommunisteja lahkohenkisestä rajoittuneisuudesta ja vaati käyttämään hyväksi kaikkia Neuvostovaltaan lojaalisti suhtautuvia vanhan yhteiskunnan voimia

sosialistisessa rakennustyössä. Pahimpia ja vaarallisimpia väärinkäsityksiä oli sellainen luulo, että kommunismi voidaan rakentaa yksistään kommunistien voimin. V. I. Lenin kirjoitti, että ellei liittouduta eri aloilla työskentelevien puolueeseen kuulumattomien työntekijäin kanssa, ei voi olla puhettakaan mistään menestyksellisestä kommunistisesta rakennustyöstä.

V. I. Lenin kiinnitti kommunistien huomiota siihen, miten äärimmäisen tärkeää on porvarillisen ja varsinkin Amerikan Yhdysvaltain „nykyaikaisen demokratian” johdonmukainen paljastaminen. Kaikenkarvaiset „sosialistit” ihailevat tuota „demokratiaa”, ylistelevät sitä „otsa hiessä”. Todellisuudessa tuo ylistelty „demokratia” „ei ole mitään muuta kuin vapautta propagoida sitä, minkä propagointi on edullista porvaristolle, ja sen etujen mukaista on propagoida kaikkein taantumuksellisimpia aatteita, uskontoa, obskurantismia, riistäjien puolustelua yms.” (s a m a, s. 206).

Toimimalla V. I. Leninin ohjeiden mukaisesti ja vetämällä sosialistiseen rakennustyöhön paitsi työläisiä ja talonpoikia myös porvarillista sivistyneistöä puolue ratkoi menestyksellisesti Neuvostomaan taloudellisen jälleerakentamisen tehtäviä. Vuoden 1922 loppuun mennessä työläisten ja talonpoikain aineellinen asema parani. Maan poliittinen asema lujittui. Kaikki vähänkään huomattavat kulakkibanditismien voimat lyötiin hajalle. Syksyllä 1922 Punainen Armeija karkotti japanilaiset maahanhyökkääjät Kaukoidästä. Neuvostomaan poliittinen arvovalta kansainvälisellä arenalla kasvoi huomattavasti.

Sosialistisen rakennustyön menestyksellistä suorittamista varten tarvittiin rauhaa. V. I. Lenin sanoi, että „...kaikkein tärkeintä meille on rauhan säilyttäminen ja se, että meillä on mahdollisuus käyttää kaikki voimat talouden jälleerakentamiseen...” (Teokset, 32. osa, s. 94). Pitäen lähtökohtanaan V. I. Leninin ohjetta kahden järjestelmän — sosialismin ja kapitalismin — rauhanomaisesta rinnakkainolosta puolue pyrki normalisoimaan Neuvostomaan ja kapitalististen valtioiden keskinäissuhteet. Vuonna 1921 Neuvostohallitus solmi kauppasopimuksen Englannin kanssa ja sen jälkeen myös eräiden muidenkin valtioiden kanssa. Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea kääntyi vuonna 1921 Yhdysvaltojen puoleen ehdottaen kauppasuhteiden solmimista. Yhdysvaltojen hallitus vastasi kuitenkin kieltävästi pysyen edelleenkin itsepintaisesti interventiopolitiikan kannalla. Ranskan hallitsevat piirit sabotoivat samoin Ranskan ja Neuvosto-Venäjän välisen kaupan käynnin kehittämistä.

Pyrkien helpottamaan Neuvostomaan ja kapitalistimaiden taloudellisen yhteistoiminnan aikaansaamista Neuvostohallitus ilmoitti syksyllä 1921 olevansa valmis tunnustamaan tietyillä ehdoilla tsaarin hallituksen sodanedelliset velat ja ehdotti sellaisen kansainvälisen konferenssin koollekutsumista, joka käsit-

telisi ulkovaltioiden Venäjälle esittämät vaatimukset sekä Neuvostovaltion niille esittämät vaatimukset ja laati Venäjän ja sen vastustajain välisen lopullisen rauhansopimuksen.

Markkinoiden supistuessa jyrkästi talouspulan vaikutuksesta Ententen valtiot päättivät pitää Genovassa (Italia) kaikkien Euroopan valtioiden, mukaan lukien myös Neuvosto-Venäjän ja voitetun Saksan, talous- ja finanssikongressin muka „Euroopan taloudellisen jälleenrakennuksen edistämisen tarkoituksessa”.

Kongressi pidettiin huhti—toukokuussa 1922. Neuvostoedustajiston johtajaksi oli määrätty V. I. Lenin. Mutta työläiset olivat hänen ulkomaanmatkaansa vastaan, sillä he pelkäsivät, että Leniniä vastaan saatetaan tehdä murhayritys. V. I. Lenin kuitenkin johti edustajiston toimintaa Moskovasta käsin. Edustajiston johtajan tehtäviä Genovan kongressissa hoiti ulkoasiain kansankomissaari G. V. Tšitšerin. V. I. Leninin ohjeiden mukaisesti neuvostoedustajisto julisti välttämättömäksi erilaisen yhteiskuntajärjestelmän omaavien valtioiden rauhanomaisen rinnakkainolon. Neuvostohallitus pyrki järjestämään laajan taloudellisen yhteistoiminnan kapitalististen maiden kanssa ja turvaamaan pysyvän rauhan. Neuvostoedustajisto ilmoitti olevansa valmis tekemään eräitä myönnytyksiä kapitalistisille valtioille. Tsaarin hallituksen sodanedellisten velkojen tunnustamisen ehdoksi se asetti kuitenkin sen, että Venäjälle myönnetään uusi laina ja tunnustetaan juridisesti Neuvostohallitus. Neuvostoedustajisto ilmoitti olevansa valmis suorittamaan ulkolaisille yksityisomistajille tietynlaista korvausta niistä menetyksistä, joita nämä olivat joutuneet kärsimään Venäjällä. Mutta samalla se esitti vastavaatimuksensa niiden vahinkojen korvaamisesta, joita interventiojoukot ja Ententen maiden tukemat venäläiset valkokaartilaiset olivat aiheuttaneet maalle.

Mutta imperialisteilla oli omat suunnitelmansa. He eivät tahtoneet tasa-arvoisuusperiaatteeseen pohjautuvaa yhteistoimintaa Neuvostomaan kanssa, vaan he aikoivat taloudellisen ja diplomaattisen painostuksen avulla alistaa Neuvosto-Venäjän siirtomaan asemaan. He vaativat kaikkien velkojen maksamista ja kaiken kansallistetun omaisuuden palauttamista entisille ulkolaisille omistajille. Imperialistit menivät häikäilemättömydessään niin pitkälle, että he aikoivat alistaa Neuvostovaltion finanssiasiat ja jopa Venäjän kansantaloudenkin ulkomaiden valvontaan. Neuvostoedustajisto hylkäsi päättäväisesti sellaiset vaatimukset ja paljasti niiden ryöstöluonteen.

Kongressissa tulivat ilmi imperialististen valtioiden ja ennen kaikkea ensimmäisessä maailmansodassa voittaneiden maiden ja voitetun Saksan väliset kärkevät ristiriidat. Saksa yritti turhaan saada Ententen maita huojentamaan sitä ylivoimaista sotakorvausmaksujen taakkaa, joka sille oli säilytetty Versailles'n sopimuksen mukaan. Neuvosto-Venäjä oli ainoa

valtio, joka esiintyi tuota ryöstösopimusta vastaan ja vaati Saksan aseman helpottamista. Saksan hallitsevien piirien kaukoköisimmät edustajat tulivat johtopäätökseen, että lähentyminen Neuvosto-Venäjään lujittaa Saksan kansainvälisiä asemia, auttaa saamaan Ententen mailta joitain myönnytyksiä ja samalla luo laajat mahdollisuudet kaupankäynnille Venäjän kanssa.

Neuvostohallitus puolestaan oli kiinnostunut siitä, etteivät neuvostotasavallat olisi tulleet eristetyiksi. Näin ollen oli havaittavissa molemminpuolista lähentymistä. Huhtikuussa 1922 Rapallossa (Genovan esikaupunki) allekirjoitettiin Neuvostomaan ja Saksan sopimus. Näiden maiden välille palautettiin diplomaattiset suhteet. Neuvosto-Venäjä ja Saksa luopuivat molemmin puolin keskinäisistä vaatimuksistaan — sotakorvausmaksuista, joiden perimiseen Venäjällä oli oikeus Versailles'in sopimuksen mukaisesti, vanhoista veloista ja kansallistetun omaisuuden korvauksesta.

Solmimalla Rapallon sopimuksen Neuvostohallitus mursi aukon imperialististen valtioiden rintamaan. Se käytti taitavasti imperialistimaiden välisiä ristiriitoja rauhan ja Neuvosto-Venäjän turvallisuuden hyväksi.

Genovassa ei päästy sopimukseen Ententen valtojen kanssa. Neuvotteluja jatkettiin Haagin konferenssissa kesällä 1922, mutta samaten tuloksettomasti.

Puolue ja Neuvostohallitus käyttivät hyväkseen Genovan konferenssia aloittaakseen aseistariisuntakamppailun. Genovan konferenssissa Neuvostohallitus ehdotti, että otettaisiin käsiteltäväksi kysymys yleisestä aseistuksen supistamisesta ja raaimpien sodankäyntivälineiden — „myrkkyykaasujen, ilmahyökkäysaseiden ym.” — kieltämisestä. Imperialistiset valtiot kieltäytyivät käsittelemästä tätä ehdotusta. Neuvostohallituksen esiintyminen aseistariisuntakysymyksessä avasi koko maailmassa laajojen kansanjoukkojen silmät näkemään sen tosiasian, että maailmaan oli nyt ilmaantunut ensimmäisen kerran historiassa hallitus, jonka vilpittömänä ja johdonmukaisena pyrkimyksenä oli aseistariisunta.

Puolue ja Neuvostohallitus tekivät suurta työtä lähempien suhteiden solmimiseksi sorrettujen ja riippuvaisten kansojen kanssa. Vuonna 1921 Neuvosto-Venäjä solmi sopimukset Iranin, Afganistanin ja Turkin kanssa, joita se auttoi suuresti taistelussa kansallisen vapautuksen puolesta. Nämä olivat ensimmäisiä Idän maiden ja suurvallan välisiä tasavertaisuuden pohjalla solmittuja sopimuksia. Neuvostohallitus luopui korvauksetta kaikista tsaristisen Venäjän näissä maissa omaamista imperialistisista erioikeuksista ja konsessioista.

Vuonna 1921 Mongolian kansa karkotti maastaan saman vuoden maaliskuussa perustetun Mongolian vallankumouksellisen kansanpuolueen johdolla ja neuvostojoukkojen avulla Japa-

nin asiamiehet — valkokaartilaiset ja muodosti kansanhallituksen. Siitä lähtien on neuvostokansan ja Mongolian kansan kesken vallinnut järkkymätön ystävyys.

Vuonna 1922 päättyi riippumattomuutensa puolesta taistelleen Turkin ja englantilaisten imperialistien tukeman Kreikan välinen sota. Turkki pääsi voitolle. Rauhanehtojen laatimista varten kutsuttiin koolle Lausannen kansainvälinen konferenssi. Imperialistiset valtiot kutsuivat Neuvosto-Venäjää ottamaan osaa vain yhden, salmia koskevan kysymyksen käsittelyyn. Neuvostohallitus puolsi Turkin ylintä valtaa salmiin nähden, salmien ehdotonta sulkemista kaikilta sotalaivoilta, paitsi turkkilaisilta, ja täydellistä kauppamerenkulkuvapautta. Imperialistit eivät sallineet Neuvostotasavallan edustajien osallistua muiden kysymysten käsittelyyn, sillä he pelkäsivät, että Idän kansojen suhteen hyvänsuopa Neuvostovaltion imperialisminvastainen asenne edistää kansallisen vapausliikkeen kehittymistä sorretuissa maissa. Venäjän SFNT:n vastalauseista huolimatta konferenssi hyväksyi päätöksen, jonka mukaan kaikkien valtioiden sotalaivat saivat kulkea salmien läpi ja Mustalla merellä. Siten imperialistit turvasivat asevoimilleen pääsyn Neuvostomaan etelärajoille. Lausannen konferenssin päätökset muistuttivat vielä kerran neuvostotasavaltojen työtätekeville, että kapitalistimaiden taholta uhkaa edelleenkin sodanvaara ja että ruuti on pidettävä aina kuivana.

Siitä muistuttivat jatkuvasti myös imperialististen valtioiden monilukuiset vihamieliset hyökkäilyt Neuvostomaata vastaan. Niinpä vuonna 1923 Englannin hallitus esitti Neuvostohallitukselle uhkavaatimuksen, joka tunnetaan „Curzonin uhkavaatimuksen” nimellä (Curzon oli Englannin ulkoministeri). Siinä vaadittiin neuvostoedustajain kutsumista pois Iranista ja Afganistanista ja esitettiin useita muita vaatimuksia. Rauhan säilyttämistä silmällä pitäen Neuvostohallitus ehdotti, että kutsuttaisiin koolle Englannin ja Neuvostomaan konferenssi kiistakysymysten selvittämiseksi, mutta samalla se kieltäytyi kategorisesti täyttämästä ultiimaatumien perusvaatimusta — kutsumasta pois edustajiaan mainituista maista. Päätäväisen vastarinnan edessä Englannin hallitus perääntyi. Neuvostovaltion suhteen harjoitettu voimapolitiikka kärsi jälleen tappion.

Puolueen lujouden, bolševistisen valppauden ja viisaan rauhantahtoisen politiikan ansiosta neuvostokansan onnistui 20 vuoden ajan — vuoteen 1941 saakka — välttää suuri sota.

Neuvostomaan riippumattomuuden puolustaminen, taloudellisen rappiotilan likvidoiminen ja sosialismin rakentaminen vaativat ehdottomasti neuvostotasavaltojen taloudellisten, poliittisten ja sotilaallisten voimavarojen sekä näiden tasavaltojen diplomaattisten toimenpiteiden yhdistämistä.

Kaikkien kansallisten neuvostotasavaltojen työtätekevät käsittivät, että oli välttämätöntä yhdistyä yhdeksi kokonaisuudeksi.

Neuvostokansat, joita liitti toisiinsa niiden yhteinen taistelu proletariaatin diktatuurin pystyttämiseksi ja lujittamiseksi ja yhteinen sosialistinen rakennustyö, pyrkivät liittymään yhteen myös valtiollisesti voidakseen puolustaa Suuren Lokakuun saavutuksia ja edetä nopeammin kohti sosialismia.

Puolue esiintyi tämän neuvostokansojen yhdistymispyrkimyksen ilmaisijana. Puolueen Keskuskomitea kehitteli ja käsiteli yhdistymistä ja sen muotoja koskevaa kysymystä.

Keskuskomitean lokakuun täysistunnossa (vuonna 1922) hyväksyttiin V. I. Leninin ehdotus neuvostotasavaltojen, mm. myös Venäjän SFNT:n, vapaaehtoisesta yhdistymisestä tasaveroisina uudeksi valtiomuodostumaksi — Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi (SNTL). Täysistunnon päätöslauselmassa sanottiin:

„Todetaan välttämättömäksi solmia Ukrainan, Valko-Venäjän, Taka-Kaukasian tasavaltojen federaation ja Venäjän SFNT:n kesken sopimus niiden yhdistymisestä 'Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi' säilyttäen jokaiselle niistä oikeuden vapaaseen 'Liitosta' eroamiseen”.

Loka- —joulukuussa 1922 Ukrainan, Valko-Venäjän, Aserbeidžanin, Gruuzian ja Armenian kommunististen puolueiden Keskuskomiteain täysistunnot ilmoittivat kannattavansa neuvostotasavaltojen yhdistämistä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi. Näiden päätösten hyväksymisen jälkeen yhdistymisliike laajeni yleiskansalliseksi. Neuvostomaan kansojen mielialaa ilmensivät kansallisten tasavaltojen Neuvostojen edustajakokoukset, muun muassa myös VSFNT:n Neuvostojen X edustajakokous, joka pidettiin joulukuussa 1922 ja joka kannatti yksimielisesti SNTL:n muodostamista.

Joulukuun 30. p:nä 1922 pidettiin Moskovassa Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen I edustajakokous. Se hyväksyi julistuksen SNTL:n muodostamisesta ja Liittosopimuksen. Edustajakokous valitsi ylimmän lainsäädäntöelimen — Neuvostoliiton Toimeenpanevan Keskuskomitean. TPKK:n puheenjohtajaksi valittiin M. I. Kalinin ja Neuvostoliiton Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajaksi V. I. Lenin.

Täten siis V. I. Leninin ohjaaman puolueen johdolla perustettiin monikansallinen sosialistinen Neuvostovaltio. Tämä valtio muodostui vapaaehtoisuuden pohjalla, sen perustana oli jokaisen SNTL:oon liittyneen neuvostotasavallan kansallisen riippumattomuuden säilyttäminen.

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostaminen oli *leninismien aatteiden*, Kommunistisen puolueen *leniniläisen kansallisuuspolitiikan loistava voitto*. Koko edistysmielisellemme ihmiskunnalle osoitettiin siten tie, jota kulki voidaan ratkaista kansallisuuskysymys, hävittää kansakuntien ja kansallisuuksien

eriarvoisuus, liittää kansat yhdeksi veljesperheeksi kommunistien rakentamista varten.

Neuvostoliiton Neuvostojen II edustajakokouksessa vuonna 1924 hyväksyttiin Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton ensimmäinen Perustuslaki.

Marras—joulukuussa 1922 pidettiin Kominternin IV kongressi, jossa olivat edustettuina 58 maan kommunistiset puolueet. V. I. Lenin piti kongressissa alustuksen „Venäjän vallankumouksen viisivuotispäivä ja maailmanvallankumouksen näköalat”. Näiden vuosien tärkeimpänä tuloksena oli sosialismin asemien lujittuminen. Oliko uudesta talouspolitiikasta ollut hyötyä? Se on pääkysymys, V. I. Lenin sanoi, ja sillä on ensiarvoinen merkitys kaikille kommunistisille puolueille. Jos vastaus olisi kielteinen, niin „me kaikki olisimme tuhoon tuomituja” (Teokset, 33. osa, s. 384). Neuvostovaltion puolitoistavuotinen uuteen talouspolitiikkaan pohjautuva toiminta todisti kuitenkin, että puolue oli ehdottomasti ollut oikeassa siirtymässä sotakommunismista uuteen talouspolitiikkaan.

V. I. Leninin puhe Kominternin IV kongressissa oli hänen viimeinen puheensa kongresseissa. Hänen alustuksensa oli tavaltaan hänen testamenttinsa kaikille kommunistisille veljespuolueille, joita hän kehotti ottamaan oppia Venäjän kommunistisen puolueen kokemuksesta taistelussa kapitalismia vastaan, proletariaatin diktatuurin pystyttämiseksi ja soveltamaan sitä luovasti omien maiden konkreettisia oloja vastaavasti.

Kominternin IV kongressi tähdensi, että Neuvosto-Venäjä jää maailman proletariaatin mitä rikkaimmaksi historiallisen vallankumoukskokemuksen aarreaitaksi.

Maailmantilannetta analysoidessaan Kominternin kongressi totesi, että maailman talouspula oli kärjistynyt, työttömyys lisääntynyt ja pääoma aloittanut koko maailmassa järjestyneen hyökkäyksen työväenluokan saavutuksia vastaan. Kapitalistit pyrkivät ennen kaikkea alentamaan työläisten palkkaa ja koko elintasoja. Proletariaatin oli pakko siirtyä kaikissa maissa puolustukseen.

Pääoman voimistuva hyökkäys herätti työläisten keskuudessa alkuvoimaista pyrkimystä yhtenäisyyteen ja lähensi joukkoja kommunisteihin. Kongressi osoitti vielä kerran, että kommunistien puolueiden perustehtävänä on työväenluokan enemmistön valloittaminen puolelleen ja että tämän tehtävän täyttämiseksi taistelussa on noudatettava yhteisrintamataktiikkaa. Työläisten yhteisrintamalla tarkoitettiin kaikkien niiden työläisten yhtenäisyyttä, jotka halusivat taistella kapitalismia vastaan, siis mukaan lukien nekin, jotka seurasivat sosialidemokraatteja, anarkisteja, syndikalisteja ym.

Kongressi velvoitti kaikkia kommunisteja selittämään laajoille työläisjoukoille, että imperialististen sotien ehkäisemiseksi on hävitettävä porvarillinen järjestelmä.

4. V. I. Leninin viimeiset kirjoitukset. V. I. Leninin suunnitelma sosialismin rakentamiseksi Neuvostoliitossa

Neuvostovaltion ulkopoliittisen aseman lujittuminen ja sosialistisen rakennustyön saavutukset ilahduttivat puoluetta ja neuvostokansaa. Mutta tätä iloa synkensi V. I. Leninin sairaus. Tavatonta voimain jännittämistä vaatinut monivuotinen jättiläistyö oli murtanut Vladimir Iljitšin terveyden. Lisäksi sitä heikensivät salakavalan eserräterroristin luotien aiheuttamat haavat.

Syksyllä 1922 V. I. Leninin sairaus paheni. Hiukan toivuttuaan V. I. Lenin piti marraskuun 20. päivä puheen Moskovan Neuvoston edustajille. Puhuessaan niistä tuloksista, joihin maan kehityksessä oli päästy uuden talouspolitiikan perustalla puolestoista vuodessa, V. I. Lenin sanoi, että siirtyminen tulee olemaan vaikeaa, mutta vaikeudet voitetaan. Puolue oli jo saavuttanut tiettyjä tuloksia: „Me olemme tuoneet sosialismin jokapäiväiseen elämään”. Myrskyisten suosionosoitusten raikuessa V. I. Lenin sanoi puheensa päätteeksi olevansa lujasti vakuuttunut siitä, että „uuden talouspolitiikan Venäjältä tulee sosialistinen Venäjä” (Teokset, 33. osa, s. 405).

Tämä oli puolueen ja neuvostokansan johtajan viimeinen julkisuudessa pitämä puhe.

Joulukuussa 1922 hän sai entistä vaikeamman taudinkoh-
tauksen.

Tammi- — helmikuussa 1923 V. I. Lenin saneli viimeiset kirjoituksensa: „Päiväkirjan lehtiä”, „Osuustoiminnasta”, „Miten meidän on uudestijärjestettävä Työläis- ja talonpoikaisinspektio”, „Vallankumouksestamme”, „Mieluummin vähemmän, mutta parempaa”. Näissä kirjoituksissaan V. I. Lenin muotoili lopullisesti suunnitelmansa sosialismin rakentamiseksi Neuvostoliitossa. Nämä kirjoitukset olivat tavallaan V. I. Leninin poliittinen testamentti puolueelle.

V. I. Lenin asetti puolueen ratkaistavaksi maan teollistamistehtävän ja osoitti, mitä menetelmää noudattaen se on toteutettava. Kirjoituksissaan hän piti lähtökohtana sitä, että tärkeintä sosialismin rakentamisessa on suurteollisuuden ja varsinkin raskaan teollisuuden — sosialismin taloudellisen perustan — kehittäminen.

„...mitä suurinta taloudellista säästäväisyyttä noudattamalla”, V. I. Lenin kirjoitti, „valtiossamme päästään siihen, että vähäisimmätkin säästöt talletetaan koneistetun suurteollisuutemme, sähköistämisen ja turveteollisuuden kehittämistä varten, Volhovan voimalaitoksen loppuunrakentamista ym. varten.

Siinä ja vain siinä on meidän toivomme” (sama, s. 459).

Samanaikaisesti tuli päiväjärjestykseen kysymys maaseudun sosialistisesta uudelleenjärjestelystä. Proletariaatti voi ratkaista perustehtävänsä vain säilyttämällä johtoasemansa talonpoikaistoon nähden ja saamalla sen osallistumaan sosialistiseen rakennustyöhön. Työväenluokan ja työätekeväen talonpoikaiston liiton lujittaminen oli V. I. Leninin mielestä niitä perusehtoja, joista riippui sosialismin rakentaminen Neuvostoliitossa. Osuustoiminnassa V. I. Lenin näki keinon, minkä avulla talonpojat saadaan osallistumaan sosialistiseen rakennustyöhön. Kapitalismin aikana osuustoiminta on luonteeltaan kapitalistista, se on V. I. Leninin määritelmän mukaan „kollektiivinen kapitalistinen instituutio”. Neuvostojärjestelmän aikana, jolloin valta on proletariaatin käsissä, jolloin proletariaatin ja talonpoikaiston liitto ja työväenluokan johtoasema ovat turvattuja ja jolloin kaikki perustuotantovälineet, maa mukaanluettuna, ovat valtion hallussa, osuuskunta on sosialistinen instituutio. Näissä oloissa osuustoiminta on talonpoikien suuriksi kollektiiveiksi yhdistämisen helpoin muoto. Osuustoiminta kietoo yhteen talonpojan yksilölliset, henkilökohtaiset edut ja koko yhteiskunnan edut.

„...me olemme nyt saaneet selville”, V. I. Lenin kirjoitti, „missä määrin yksityisedut, yksityiset kauppaedut on yhdistettävä yhteisiin etuihin, alistettava valtion tarkastuksen ja valvonnan alaisiksi ja asetettava riippuvaisiksi yhteisistä eduista, olemme saaneet selville sen, mikä on ennen ollut monien monien sosialistien kompastuskivenä” (Teokset, 33. osa, s. 428).

Talonpoikaisen pientuotannon siirtäminen osuustoiminnan raiteille on toiseksi vaikein tehtävä proletariaatin suorittaman valtiovallan valtaamisen jälkeen. Tällainen tehtävä voidaan ratkaista vain siten, että valtio antaa erittäin tuntuvaa apua ja talonpoikaisjoukot itse ovat aktiivisesti mukana. Talonpoikien osuuskunniksi yhtymisen on tapahduttava vapaaehtoisuuden pohjalla eikä missään tapauksessa hallinnollisia keinoja käyttäen. Kun maan väestö saadaan järjestetyksi osuuskuntiin, niin silloin tulee olemaan sivistyneen osuustoimintaväen järjestelmä, V. I. Lenin kirjoitti. Ja proletaarisessa valtiossa, kun tuotantovälineiden omistus on yhteiskunnallista, tämä järjestelmä on sosialismin järjestelmä.

V. I. Leninin osuustoimintaoppi, jonka mukaan talonpoikaiston siirtäminen sosialistisille raiteille on mahdollista vain osuustoiminnan avulla, oli marxilaisuuden luovaa kehittämistä uusissa oloissa. V. I. Lenin viitoitti selvän suunnitelman sosialismin rakentamiseksi maaseudulla, suunnitelman, joka takasi Neuvostovallan voiton tätä mitä tärkeintä ja monimutkaisinta kysymystä ratkaistaessa.

Erittäin suurimerkityksisenä maaseudun osuustoimintajärjestelmän luomisessa ja sen lujittamisessa samoin kuin kaikessa

sosialistisessa rakennustyössä V. I. Lenin piti kulttuurivallankumousta. Hän osoitti, että puolueen ja Neuvostovallan on saatava koko väestö lukutaitoiseksi. V. I. Lenin kehotti muodostamaan tehdastyöläisten kulttuuri- ja valistusjärjestöjä sekä kunniapäällikköryhmiä, joiden tuli auttaa talonpoikaista kohottamaan kulttuuritasoaan, sekä järjestämään säännöllisesti työläisten matkoja maaseudulle.

Viimeisissä kirjoituksissaan V. I. Lenin tähdensi jälleen sitä, että sosialismin rakentamisen välineenä on Neuvostovaltio. Sitä on kehitettävä ja lujitettava jatkuvasti. V. I. Lenin ehdotti Työläis- ja talonpoikaisinspektion (TTI:n) ja Keskuskontrollikomitean (KKK:n) yhdistämistä ja laajojen valtuuksien antamista tälle yhdistetylle elimelle sellaisessa asiassa kuin valtiokoneiston maksimaalinen supistaminen, uusiminen ja huojistaminen. Sitä paitsi Työläis- ja talonpoikaisinspektion ja Keskuskontrollikomitean yhdistämisestä, V. I. Lenin kirjoitti, on hyötyä myös puolueen Keskuskomitealle, sillä TTI:n — KKK:n kautta Keskuskomitea saa kiinteämmän yhteyden joukkoihin, se tulee olemaan paremmin selvillä asioista ja ratkaisemaan paremmin, oikeammin kaikki yhteiskuntaelämän kysymykset. V. I. Lenin kirjoitti, että „...myönteisiin puoliin on luettava myös se, että Keskuskomiteassamme vähenee puhtaasti persoonallisten ja satunnaisten seikkojen vaikutus ja siten heikkenee myös hajaannuksen vaara” (s a m a, s. 443).

Eniten V. I. Lenin huolehti puolueen yhtenäisyyden, sen eheyden säilyttämisestä. Hän tahtoi, että puolue muistaisi aina VKP(b):n X edustajakokouksen päätöksen kaikenlaisten ryhmäkuntien ja ryhmien ehdottomasta kieltämisestä puolueessa. V. I. Lenin osoitti, että jos puolueessa tapahtuu hajaannus, niin se vuorostaan johtaa kiertämättömästi työläisten ja talonpoikain liiton hajaantumiseen. Se taas merkitsisi Neuvostovallan tuhoutumista, kapitalismiin palaamista. Neuvostojärjestelmän vallitessa ei ole perusteita työläisten ja talonpoikain liiton hajaantumiselle. Hajaannus voi tapahtua vain sen seurauksena, että puolue- ja neuvostoelimet tekevät virheitä tai menettelevät väärin. Sen vuoksi V. I. Lenin asetti Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean, koko puolueen päätehtäväksi „valvoa tarkasti niitä tekijöitä, jotka saattavat johtaa hajaannukseen, sekä ehkäistä ne, sillä viime kädessä tasavaltamme kohtalo riippuu siitä, seuraavatko talonpoikaisjoukot työväenluokkaa pysyen uskollisina tämän kanssa tekemälleen liitolle vai antavatko ne 'nepmannien', so. uuden porvariston, erottaa ja eristää talonpojat työläisistä” (T e o k s e t, 33. o s a, s. 444).

Viimeisissä kirjoituksissaan V. I. Lenin käsitteli myös maailmantilannetta: riittääkö Neuvostovaltiolla voimia torjua maailman porvariston hyökkäys ja säilyttää riippumattomuutensa, turvata sosialismin rakentajille mahdollisuus tehdä rauhassa

työtä? Kykeneekö Neuvostomaa saavuttamaan sosialismin voiton?

Pitäen lähtökohtanaan maailmantilanteen tieteellistä analyysia ja yhteiskunnan kehityksen objektiivisia lainmukaisuuksia V. I. Lenin vastasi näihin kysymyksiin täysin myönteisesti.

Imperialistien leirissä ei voi olla yhtenäisyyttä eikä täydellistä yksimielisyyttä, sillä kilpaillessaan liikevoitoista ja herruudesta maailmanmarkkinoilla imperialistit joutuvat ehdottomasti keskenään tappeluun. Neuvostoliiton ulkopolitiikka sitä vastoin ei tähtää vieraiden alueiden valtaamiseen eikä sodan aloittamiseen, vaan taisteluun rauhan puolesta, taloudellisten suhteiden solmimiseen kapitalististen valtioiden kanssa molemminpuolisesti edullisilla ehdoilla ja kahden järjestelmän — sosialismin ja kapitalismin — rauhanomaiseen rinnakkainoloon. V. I. Lenin sanoi, että meidän on seisottava lujina ruorissa ja kuljettava omaa tietämme antamatta imperialistien minkäänlaisten provokaatioiden ja pelottelujen vaikuttaa itseemme. Kommunistien on oltava lujia ja järkähtämättömiä.

Maailman proletariaatin vallankumouksellisen liikkeen voitto tosin lykkäytyy, mutta se on kuitenkin väliaikainen ilmiö. Kapitalistimaiden antagonististen luokkien välinen „rauha” on vain näennäistä. Todellisuudessa on käynnissä alituinen luokkataistelu, joka milloin laantuu, milloin kärjistyy. Luokkataistelun jatkuva kärjistyminen on kiertämätöntä, yhtä kiertämätöntä kuin on proletariaatin voittokin.

Kiertämätöntä on myös kansallisen vapaustaistelun voimistuminen. Imperialistisen maailmansodan tuloksena ja pääasiallisesti Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen ansiosta useat Idän maat — Kiina, Intia ynnä muut — ovat yhtyneet yleiseen maailman vallankumousliikkeeseen. Imperialistiset riistäjät ovat syösseet satoja miljoonia Idän maiden työtätekeviä äärimmäiseen kurjuuteen ja aiheuttaneet heille epäinhimillisiä kärsimyksiä. Mitkään taantumuksen voimat eivät voi pysäyttää työtätekevien vallankumousliikettä, joka kasvaa vuosi vuodelta. Siirtomaakansojen vapaustaistelu järkyttää tavattoman voimakkaasti kapitalismin perustuksia, heikentää sen mahtia, edistää proletariaatin vallankumouksellisen liikkeen kehitystä kapitalistisissa maissa.

V. I. Lenin osoitti, että Idän maiden — Kiinan, Intian ym. — suuret kansat, jotka yhdessä Neuvosto-Venäjän kansojen kanssa muodostavat maapallon väestön valtaenemmistön, yhtyvät tavattoman nopeasti kansalliseen vapaustaisteluun. Sen vuoksi, V. I. Lenin kirjoitti, „ei voi olla hituistakaan epäilystä siitä, minkälainen on oleva yleismaailmallisen taistelun lopullinen ratkaisu. Tässä mielessä sosialismin lopullinen voitto on varmasti ja ehdottomasti taattu” (Teokset, 33. osa, s. 458).

Viimeisissä kirjoituksissaan V. I. Lenin perusteli ja kehitti suunnitelman, jonka mukaan Neuvostoliitossa tuli rakentaa

socialismi. Leniniläisen suunnitelman peruskohdat, jotka V. I. Lenin esitti Lokakuun vallankumouksen jälkeisissä nerokkaissa tuotteissaan, ovat seuraavat:

1. *Neuvostomaassa on riittävästi kaikkea, mitä tarvitaan täydellisen sosialistisen yhteiskunnan rakentamiseksi.* Puolueen perustehtävänä on kunnostaa teollisuus ja kehittää sitä, varsinkin raskasta teollisuutta, sähköistää maa, kohottaa työn tuottavuus korkeaksi koko kansantaloudessa. Sosialismin aineellisen ja teknillisen perustan luomiseksi, Neuvostovaltion puolustus-kuntoisuuden kohottamiseksi on *teollistettava* maa, tehtävä loppu sen teknillisestä ja taloudellisesta jälkeenjääneisyydestä.

2. Sosialistisen proletariaatin on saatava työtätekevää talonpoikaisto osallistumaan sosialistiseen rakennustyöhön ja autettava sitä muuttamaan hajallinen yksityistaloutensa yhteiskunnallistetuksi suurtaloudeksi. Parhain muoto, jonka avulla talonpojat saadaan vedetyksi sosialistiseen rakennustyöhön, on *osuustoiminta*. Kommunistisen puolueen on autettava talonpoikaisto luomaan maaseudulla osuustoimintajärjestelmä. Se on luotava vähitellen, askel askeleelta, jotta talonpoikaisto vakuutuisi oman kokemuksensa perusteella kollektiivisten talousmuotojen paremmuudesta ja lähtisi mieluosiolla, pakottamatta osuustoiminnan tielle. Kun talonpoikaisto tulee vakuuttuneeksi siitä, että kollektiiviin talousmuotoihin siirtyminen on välttämätöntä, niin silloin sen eteneminen sosialismia kohti tulee vauhdikkaammaksi.

Talonpoikaisen pientalouden siirtäminen sosialismin raiteille on mahdollista, jos tämän talouden käytettävissä on riittävästi uusiaikaisia koneita. V. I. Lenin sanoi jo puolueen VIII edustajakokouksessa vuonna 1919, että jos me kykenisimme antamaan maaseudulle sata tuhatta ensiluokkaista traktoria, niin talonpoikaisto kannattaisi kommunismia. Maan teollistaminen ja raskaan teollisuuden ensisijainen kehittäminen tekevät mahdolliseksi antaa maaseudulle riittävästi koneita.

3. Suurteollisuuden kehittäminen, koko kansantalouden varustaminen uusiaikaisella teknillisellä välineistöllä, talonpoikaiston kooperointi, valtion hallinta ja koko kansantalouden johtotyö vaativat kansan kulttuuritason jyrkkää kohottamista ja täysin ammattitaitoisen, riittävän lukuisan neuvostotyöntekijäkunnan kouluttamista. Tätä varten on välttämätöntä saada koko kansa lukutaitoiseksi, laajentaa tuntuvasti alkeis-, keski- ja korkeakouluverkostoa sekä kustannustoimintaa ja kehittää kaikkia tieteen aloja. Sanalla sanoen on suoritettava *kulttuurivallankumous*. Sosialismia ei voida pystyttää eikä vakauttaa, ellei suoriteta kulttuurivallankumousta, ellei luoda kansan keskuudesta lähtöisin olevia sivistyneistökaadereita.

4. Sosialismin rakentamisen perusehtona on *proletariaatin diktatuuri*. Työväenluokan käsissä oleva valtio on sosialismin rakentamisen väline. Voidaksemme kohottaa valtiokoneiston

osuutta ja säästää varoja meidän on supistettava tätä koneistoa mahdollisimman pieneksi karkottamalla siitä virkavaltaisiksi muuttuneet ja luokkavieraat ainekset ja uusittava sitä työtätekeviä edustavilla vereksillä voimilla. Yhdistetyn puolue- ja valtiuelimen, Keskuskontrollikomitean ja Työläis- ja talonpoikaisinspektion, tulee olla valtiokoneiston parantamisen, supistamisen ja huojentamisen väline. Työtätekevien apuun nojautuen tämä elin tulee tarkastamaan ja parantamaan neuvostokoneiston työtä, tekemään siitä uuden yhteiskuntajärjestelmän arvoa vastaavan koneiston.

5. *Sosialismin rakentaminen on mahdollista vain ehdolla, että säilytetään työläisten ja talonpoikain liitto ja lujitetaan sitä.* Johtava osuus tässä liitossa on työväenluokalla, jonka kärkijoukkona on Kommunistinen puolue. Puolueen tulee ottaa tarkasti huomioon kaikki liiton eheyttä vaarantavat seikat voidakseen aikanaan reagoida niihin. Työläisten ja talonpoikain liiton lujuus riippuu ratkaisevasti puolueen yhtenäisyydestä. Jos puolueessa tapahtuu hajaannus, niin se saa aikaan myös kahden luokan keskinäisen liiton purkautumisen, mikä merkitsee proletariaatin diktatuurin tuhoutumista. Sen vuoksi puolue ei saa sallia minkäänlaisten ryhmäkuntien ja ryhmittymien muodostamista puolueessa. Vain yhtenäinen puolue ja sen oikea politiikka takaavat työläisten ja talonpoikain liiton murtumattomuuden ja voivat turvata sosialismin rakentamisen Neuvostoliitossa.

6. Sosialistisen yhteiskunnan rakentaminen Neuvostoliitossa on täysin turvattu myös kansainväliseltä kannalta katsoen. Kapitalistisen maailman ristiriidat, niin luokkien kuin valtioidenkin väliset ristiriidat, kärjistyvät yhä edelleen. Proletariaatin ja porvariston luokkataistelu tulee kiertämättä voimistumaan. Siirto- ja puolisiirtomaissa, varsinkin Idän maissa, kehittyvä kansallinen vapausliike horjuttaa yhä voimakkaammin imperiaalistien herruutta. Kaikki se yhdessä järkyttää yhä enemmän kapitalismin perustuksia. Kaikki imperialistien yritykset hävittää neuvostojärjestelmä epäonnistuvat.

7. Ottaen huomioon sen, että Neuvostomaa on kapitalististen maiden ympäröimä, sekä maailmantilanteen, Kommunistisen puolueen ja Neuvostohallituksen on harjoitettava viisasta ulkopolitiikkaa, pyrittävä ehkäisemään porvarillisten valtioiden kanssa mahdolliset sotilaalliset yhteenotot. Johdonmukainen taistelu rauhan puolesta, *sosialismin järjestelmän ja kapitalismin järjestelmän rauhanomaisen rinnakkainolon ja taloudellisen kilpailun puolesta* — sellaista on puolueen politiikan oltava aina. V. I. Lenin sanoi olevansa lujasti vakuuttunut siitä, että tässä kilpailussa voittaa sosialismi, että „sosialismin uumenissa piilee jättiläismäisiä voimia ja että ihmiskunta on nyt astunut uuteen kehityskauteen, joka avaa tavattoman loistavia mahdollisuuksia” (Teokset, 33. osa, s. 456).

V. I. Leninin suunnitelmasta tuli mitä voimakkain teoreettinen ja käytännöllinen ase, jota puolue käytti taistelussa sosialismin puolesta. Tämä suunnitelma innosti työväenluokkaa ja työtätekeviä talonpoikia sankaritekoihin työrintamalla kapitalismista saatavan sosialismin voiton nimessä.

5. Puolueen XII edustajakokous. Taistelu trotskilaisuutta vastaan. Taloudellisten vaikeuksien voittaminen. V. I. Leninin kuolema. Lenin-kutsunta puolueeseen

V. I. Leninin suunnitelman sisältämät ajatukset sosialismin rakentamisesta Neuvostoliitossa saivat ilmauksensa VKP(b):n XII edustajakokouksen päätöksissä. Edustajakokous, jossa oli edustettuna noin 400.000 puolueen jäsentä, pidettiin huhtikuun 17.—25. p:nä 1923. Se oli ensimmäinen Lokakuun jälkeinen edustajakokous, josta V. I. Lenin oli poissa sairautensa takia.

Puolueen jäsenmäärän pieneneminen oli selitettävissä sillä, että XI edustajakokouksen edellä ja sen jälkeen oli toimitettu puoluepuhdistus.

Edustajakokouksen työjärjestyksessä olivat Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean toimintaselostukset, kysymys teollisuudesta, kansallisuuskysymys, kysymys verotuspolitiikasta maaseudulla ym.

Keskuskomitean toimintaselostuksen johdosta tehdyssä päätöslauselmassa edustajakokous tähdensi, että uuden talouspolitiikan synnyttämä tilanne luo maaperää poikkeamille puolueessa. Erittäin vaarallisia ja vahingollisia ovat ne poikkeamat, jotka asettavat vastakkain Neuvostovaltion ja työväenluokan, puolueen ja valtion. Edustajakokous varoitti kategorisesti, että puolue tulee käymään päättäväistä taistelua niitä vastaan ja jopa erottamaan puolueesta kaikki ne, jotka näissä vallankumouksen kohtalolle mitä tärkeimmissä kysymyksissä yrittävät aiheuttaa puolueen riveissä hämäännystä, johdattaa puolueen pois leniniläiseltä tieltä ja horjuttaa sen yhtenäisyyttä.

Edustajakokous kehotti parantamaan järjestelmällisesti valtiokoneistoa pitäen sitä puolueen ensisijaisena velvollisuutena. Edustajakokous tähdensi, että vain todella sosialistisen valtiokoneiston luominen takaa työläisten ja talonpoikain liiton lujouden.

V. I. Leninin ohjeita noudattaen edustajakokous teki päätöksen Työläis- ja talonpoikaisinspektion ja Keskuskontrollikomitean yhdistämisestä ja antoi KKK:n — TTI:n tehtäväksi saada tavalliset työmiehet mukaan valtiokoneiston parantamiseen.

Edustajakokous osoitti, että on toimitettava tarkka työnjako puoluejärjestöjen ja neuvostoelinten välillä, parannettava talous- ja hallintotyöntekijäin spesialisointia, noudatettava tiukasti periaatetta, joka edellyttää yksilövastuuta tehtävien täyttämisestä.

Pantuaan merkille ne tulokset, joita oli saavutettu kansantaloudessa ja työn tuottavuuden kohottamisessa tehtaissa, edustajakokous kehotti työväenluokkaa suuntaamaan voimansa teollisuuden ja ennen kaikkea raskaan teollisuuden kehittämiseen, „joka yksin vain voi olla todella sosialistisen rakennustyön lujana perustana” („N K P ... p ä ä t ö s l a u s e l m i n a”, I o s a, s. 682).

Rinnan raskaan teollisuuden kanssa ja sen perustalla on kehitettävä nopeasti myös kevyttä teollisuutta.

Menestys tai epäonnistuminen tuotannossa riippuu tehtaasta, tuotantolaitoksesta. Tuotannon oikea järjestäminen jokaisessa tuotantolaitoksessa sen erikoisuuksia vastaavasti on erittäin tärkeä, ratkaiseva kysymys. Edustajakokous kehotti „kaikin keinoin karttamaan liian tiukkaa sentralisaatiota, aloitteellisuuden tyrehtyttämistä ja mekaanista sekaantumista” tuotantolaitosten toimintaan (s a m a, s. 697).

Puolueen XII edustajakokous tähdensi, että perusvastuun taloudellisten ja yleisvaltakunnallisten elinten työstä kantaa puolue, että sen on määriteltävä kaikessa oleellisimmassa tämän työn kulku ja valvottava sitä. „*Yhä lähemmä taloutta, yhä enemmän huomiota talouselimiin, niiden ohjaukseen ja voimia niille — sellainen on puolueen tunnus lähikaudeksi*” (s a m a, s. 683).

Puoluetta kehoitettiin kiinnittämään huomiota teollisuustavara- myynteihin järjestämiseen. Myynteihin väärä järjestäminen alkoi jo johtaa suunnattomiin hinnanlisiin ja osittaiseen tavaravarastojen kasautumiseen. Tämän epäkohdan korjaamiseksi oli ennen kaikkea luotava kauppakoneiston alimpien renkaiden järjestelmä, jotta olisi voitu turvata teollisuuden ja talonpoikaismarkkinain välinen yhteys. Oli säännösteltävä myös tavara- hinnat, sillä teollisuustuotteiden hinnat olivat huomattavasti korkeammat kuin maataloustuotteiden hinnat.

Talonpoikien aseman helpottamiseksi ja tavaravaihdon laajentamiseksi maassa kehoitettiin yhdistämään kaikki talonpoikaistolta perittävät välittömät valtionverot (elintarvikevero, talouksittain perittävä rahavero ja työ- ja rahtivero) sekä kaikki välittömät paikalliset verot yhdeksi välittömäksi maatalousveroksi. Osan tästä verosta sai maksaa rahassa. (Myöhemmin, vuodesta 1924 alkaen, yhtenäistä maatalousveroa alettiin laskea kultaruplana ja periä yksinomaan rahassa). Suurimmat verorasitukset säilytettiin varakkaimmille talouksille (se oli kulakiston rajoittamispolitiikan ilmaus); joitakin köyhiä talonpoikia vapautettiin veron maksusta.

Opportunistiset ainekset yrittivät edustajakokouksessa johdattaa puolueen pois leniniläiseltä tieltä. Trotski ehdotti teollisuuden jyrkkää keskittämistä. Tuollainen keskitys oli naamioitua raskaan teollisuuden supistamista, useiden alkuaikoina kannattamattomien tuotantolaitosten sulkemista. Vielä edustajakokouksen aattona Trotski ehdotti eräiden suurimpien tehtaiden —

Putilovin, Brjanskin ym. tehtaiden — sulkemista sen takia, että ne toimivat noina vuosina tappiollisesti. Sellaisten tehtaiden sulkeminen olisi aiheuttanut erittäin suurta vahinkoa raskaalle teollisuudelle ja nostattanut työläisiä puoluetta vastaan.

Puolueen Keskuskomitea hylkäsi päättäväisesti Trotskin ehdotuksen ja osoitti, että hänen ehdotuksensa hyväksyminen merkitsisi koko Neuvostotasavallan poliittista tappiota, se olisi sille turmioksi. Samassa hengessä hyväksyttiin myös puolueen XII edustajakokouksen päätös.

XII edustajakokousta varten laatimissaan teeseissä Trotski esitti ohjelauseen — on säädettävä „teollisuuden diktatuuri”. Trotskin esittämänä tämä ohjelause ei merkinnyt sen seikan tähdentämistä, että teollisuudella tulee olla johtava osuus kansantaloudessa ja tuotantovälineiden tuotannon kehittämisen pitää olla ensisijaista kulutustarvikkeiden tuotantoon verrattuna. Trotskin käsityksessä tämä ohjelause merkitsi teollisuuden kehittämistä talonpoikaiston riiston kustannuksella. Tämä linja olisi johtanut työläisten ja talonpoikain liiton hajoamiseen, neuvostojärjestelmän tuhoutumiseen.

Trotskin ohjelauseen vastapainoksi edustajakokous tähdensi päätöksissään, että kansantalouden nykyisessä kehitysvaiheessa maataloudella on ensisijainen merkitys koko maan taloudelle.

Sokolnikov ja Buharin ehdottivat ennen edustajakokousta ulkomaankauppamonopolin osittaista lakkauttamista, mikä itse asiassa olisi johtanut tuon monopolin likvidointiin.

Edustajakokous tuomitsi jyrkästi opportunistiset näkökannat.

Eräät edustajat (Krasin ym.) esittivät edustajakokouksessa sellaisia virheellisiä ehdotuksia, että tehtäisiin kapitalistimaille suuria taloudellisia myönnytyksiä, jotta saataisiin niiltä luottoa ja lainoja teollisuuden jälle rakennusta varten. Edustajakokous hylkäsi nämä virheelliset ehdotukset.

Kuultuaan J. V. Stalinin alustuksen kansallisuuskysymyksestä edustajakokous katsoi tarpeelliseksi jouduttaa eri kansojen tosiasiallisen eriarvoisuuden hävittämistä. Venäläisen proletariaatin tuli auttaa tarmokkaammin Neuvostoliiton jälkeensä jääneitä kansoja niiden talouden ja kulttuurin kehittämisessä.

VKP(b):n XII edustajakokous, samoin kuin X edustajakokouskin, kehotti puoluetta taistelemaan päättäväisesti perusvaarana ollutta suurvenäläistä šovinismia sekä paikallista nationalismia vastaan.

Samalla kun uuden talouspolitiikan aikana elpyivät porvarilliset ainekset, elpyi ja aktivoitui myös porvarillinen nationalismi. Se nosti päätään kaikissa tasavalloissa, mutta erittäin räikeänä se ilmeni Gruusiassa. Gruusialaiset uklonistit *

* *Uklonistit* — puolueen jäseniä, jotka mielipiteissään ja politiikassa ajoivat puolueen oikeasta yleislinjasta eriyvää suuntaa; nimitys johtuu venäläisestä sanasta „uklon” (poikkeama). *Suom.*

(Mdivani, Okudžava ynnä muut) yrittivät harjoittaa kaikkia Gruusiassa asuvia ei-gruusialaisia kansallisuuksia kohtaan suurvaltaista šovinistista politiikkaa. He vastustivat myös Taka-Kaukasian federaation muodostamista ja Gruusian liittymistä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon. He vaativat ulkomaisten pankkien avaamista Gruusiassa, mikä olisi luonut edellytykset Gruusian muuttamiselle ulkomaisen pääoman lisäkeeksi ja kapitalismin restauraatiolle siellä. Edustajakokous tuomitsi päättäväisesti gruusialaisten ukлонistien toiminnan.

Puolueen XII edustajakokouksen jälkeen parannettiin kansantalouden johtotyötä. Maataloudellinen ja teollinen jälleenrakennus edistyi menestyksellisesti. Kylvöaloja laajennettiin ja teollisuustuotannon vuotuinen lisäkasvu suureni. Työläisten lukumäärä lisääntyi Korkeimman Kansantalousneuvoston johtamassa suurteollisuudessa vuonna 1923 edelliseen vuoteen verrattuna 14 prosentilla. Mutta oli myös suuria puutteellisuuksia. Työn tuottavuus ja työläisten palkka olivat vielä sodanedellistä tasoa alempana. Valtion kauppajärjestöt ja osuuskauppajärjestöt toimivat huonosti. Puolueen XII edustajakokouksen ohjeita teollisuustavaroiden ja maataloustuotteiden väärän hintasuhteen poistamisesta ei täytetty. Väärä hintasuhte (,,sakset”) kasvoi vuoden 1923 syksyyn mennessä tavattoman suureksi. Tämän yhteydessä neuvostoruplan kurssi alkoi horjua yhä enemmän, ruplan arvo laski.

Kaikki tuo yhdessä alkoi vaikuttaa kielteisesti työläisten ja talonpoikain aineelliseen asemaan ja heidän ostokykyynsä. Alkoi kasautua varastoja, vaikka tavaroita tuotettiin siihen aikaan vähän. Varastoihin kertyi paljon teollisuustavaroita. Talonpojat kyllä tarvitsivat niitä, mutta eivät voineet ostaa, kun ne olivat niin kalliita. Niinpä talonpoika joutui myymään 50—60 puutaa vehnää voidakseen ostaa puudan nauvoja, kun sitä vastoin ennen maailmansotaa naulapuudan hinta vastasi 3—3,5 vehnäpuudan hintaa. Tällainen hintapolitiikka aiheutti tyytymättömyyttä maaseudulla. Tyytymättömiä olivat myös työläiset, sillä tavaroiden varastoihin kasautuminen johti palkan maksun viivästymiseen. Eräissä tuotantolaitoksissa alettiin jopa lakkoilakin.

Puolueen Keskuskomitea ja Neuvostohallitus ryhtyivät kii-reellisiin toimenpiteisiin hävittääkseen ne syyt, jotka olivat johtaneet talonpoikain ja työläisten tyytymättömyyteen. Kulutus-tavarain hintoja alennettiin. Tavaravaihtoon alettiin juurruttaa yhä laajemmin lokakuussa 1922 käyttöön otettua tservonetsia, josta tuli luja ja varma valuutta epävakaiden setelien sijalle. Työläisten palkanmaksu saatiin säännölliseksi, määriteltiin toimenpiteet järjestyksen aikaansaamiseksi kaupan alalla, yksityis-kauppiaiden syrjäyttämiseksi kauppa-alalta ja päättäväisen taistelun käymiseksi keinottelua vastaan. Kohotettiin maataloustuotteiden hintoja ja talonpojille myönnettiin halpakorkoista

luottoa talouden kehittämistä varten. Halpakorkoinen luotto pelasti köyhän talonpojan, sillä hänellä ei ollut enää mitään pakkoa lainata kulakilta orjuuttavilla ehdoilla ja muuttua tosiasiallisesti tämän batrakiksi.

Näiden toimenpiteiden ansiosta likvidoituin talonpoikain ja työläisten tyytymättömyys ja turvattiin kansantalouden jatkuva kehitys.

Taloudellisella rintamalla esiintyneiden vaikeuksien aikana elpyivät taas leniniläisvastaiset ainekset puolueen sisällä.

Käyttäen hyväkseen sitä, että puolueen johtaja V. I. Lenin joutui pois riveistä, sairastui vaikeasti, Trotski alkoi jälleen taistelun leniniläistä Keskuskomiteaa ja puoluetta vastaan. Hän oletti maata kohdanneiden vaikeuksien edistävän hänen suunnitelmiansa täyttämistä: puolueen johdon ottamista omiin käsiinsä ja sellaisen linjan noudattamista, joka viime kädessä johtaa kapitalismin restauraatioon.

Lokakuun alussa 1923 Trotski lähetti Keskuskomitealle kirjeen, jossa hän herjasi KK:n toimintaa. Sen sijaan, että olisi pyrkinyt poistamaan puolueessa ilmenneitä epäkohtia asettamalla kysymykset käsiteltäviksi Politbyroon istunnoissa ja Keskuskomitean täysistunnoissa, niin kuin on tehty ja tehdään silloin, kun johtavien puolue-elinten jäsenten keskinäissuhteet ovat normaalit, Trotski mobilisoi kaikki kannattajansa taisteluun puolueen Keskuskomiteaa vastaan. Kohta Trotskin kirjeen jälkeen Keskuskomitea sai 46:n julistuksen, jonka olivat allekirjoittaneet trotskilaiset, „demokraattiset sentralistit”, „vasemmistokommunistien” ryhmän ja „työläisoppositio”-ryhmän jäännökset. Heidän joukossaan oli myös eräitä KK:n jäseniä. He ilmoittivat parjaten, että puoluekoneisto on muka syrjäyttänyt puolueen, ja yrittivät yllyttää kommunisteja puoluekoneistoa vastaan asettaen sen puolueen vastakohtaksi. Tämä trotskilaisen hyökkäys puoluekoneiston kimppuun oli menševismin uusiutumista, menševismin, joka kieltää puolueuuden johtoperiaatteen. Trotskilaiset ynnä muut opportunistit vaativat ryhmien ja ryhmäkuntien muodostamisvapautta. Siten he tahtoivat saada kumotuksi puolueen X edustajakokouksen päätöksen ryhmäkuntien kieltämisestä ja niiden muodostamisen estämisestä ja ilmaisivat menševikkien, eserrien ja uuden porvariston toiveet, niiden toiveet, jotka pyrkivät kiihkeästi uuden talouspolitiikan aikana astumaan avoimelle poliittiselle areenalle.

Trotskilaiset levittivät Trotskin kirjettä ja 46:n julistusta puolueen paikallisjärjestöissä.

Kysymystä puolueen sisäisestä tilanteesta käsiteltiin Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean yhdistetyssä lokakuun täysistunnossa, johon osallistui kymmenen suurimman puoluejärjestön — Pietarin, Moskovan, Harkovin ym. puoluejärjestöjen — edustajia. Täysistunto tuomitsi Trotskin ja 46:n esiintymisen pitäen niitä poliittisesti erittäin virheellisenä, „luonteel-

taan ryhmäkuntalaisena esiintymisenä, joka uhkaa antaa iskun puolueen yhtenäisyydelle ja aiheuttaa puolueessa kriisin” („NK P ... päätöslauselmina”, I osa, s. 768).

Täysistunnon päätöslauselma ei tehonnut Trotskiin. Hän kirjoitti kirjasen „Uusi suunta”, jossa syytti puolueen johtoa suunnan muuttamisesta, vertasi puolueen vanhoja työntekijöitä II Internationalen opportunistisiin johtajiin, asetti puolueen vanhojen, horjumattomien työntekijäin vastapainoksi puolue-elämän alalla kokemattoman nuorison, varsinkin ylioppilasnuorison, nimittäen sitä imartelevasti „puolueen ilmapuntariksi”.

Trotski ja trotskilaiset alkoivat esittää tehtaiden ja yliopistojen puoluesolujen kokouksissa syytöksiä Keskuskomiteaa vastaan. Siten trotskilaiset, samoin kuin vuonna 1921, pakottivat jälleen puolueen sallimaan väittelyn. Maan kaikissa puoluejärjestöissä alkoi kiivas väittely. Taas häiriytyi puolueen suorittama kansantalouden jälleenrakennustyö. Moskovan, Pietarin, Ukrainan, Uralin, Bakun ja maan muiden suurten teollisuuskeskusten puoluejärjestöt löivät päättäväisesti takaisin trotskilaisten hyökkäilyt. Trotskilaiset kärsivät väittelyssä täydellisen tappion. Puolue ryhmittyi lujasti leniniläisen Keskuskomitean ympärille.

Yhteenvedon väittelystä teki VKP (b):n XIII konferenssi, joka pidettiin tammikuussa 1924. Konferenssi tuomitsi ankarasti Trotskin ja trotskilaisten ryhmäkuntalaistaistelun puoluetta vastaan ja selitti, että „nykyinen oppositio ei ainoastaan pyri revisioimaan bolševismia, se ei ainoastaan luovu suoranaisesti leninismistä, vaan se on ilmeinen *pikkuporvarillinen poikkeama*” (s a m a, s. 782).

Tämä trotskilaisten vuoronmukainen hyökkäily kuvasti luokkataistelun kärjistymistä maassa uuden talouspolitiikan aikana tapahtuneen porvariston ja sen ideologioiden aktivisoitumisen yhteydessä. Yksityiskauppiat ja kaikenkarvaiset nepmannit voimistivat taisteluaan proletariaatin diktatuuria vastaan kaupungissa ja kulakit maaseudulla. Trotskilaiset olivat näiden luokkavihollisten huutorvia.

Oli autettava puolueen jäseniä käsittämään paremmin trotskilaisuuden vaarallisuus ja sitä silmällä pitäen alettiin tutkia laajasti VKP (b):n historiaa, sen taistelua kaikenlaisia ryhmäkuntia, ryhmittymiä ja poikkeamia vastaan, puolueen riveissä esiintynyttä opportunistia ja työväenliikkeessä toimivia porvariston asiamiehiä vastaan. Nuoret puolueen jäsenet saivat tietää siitä häpeällisestä taistelusta, jota Trotski oli käynyt vuosikautia menševikkien puolella V. I. Leniniä ja bolševikkien puoluetta vastaan. Puolueen historian tutkiminen aseisti kommunisteja marxismilla-leninismillä. Sitä edisti vuonna 1924 ilmestynyt J. V. Stalinin kirja „Leninismien perusteista”, jossa on esitetty lyhyesti ja selvästi leninismien, proletariaatin diktatuurin

teorian ja taktiikan peruskysymykset sekä osoitettu, mitä uutta V. I. Lenin toi marxilaisuuteen.

Kohta XIII konferenssin jälkeen puoluetta, neuvostokansaa, maailman proletariaattia ja koko edistysmielistä ihmiskuntaa kohtasi ankara isku: tammikuun 21. pnä 1924 kuoli Vladimir Iljitš Lenin. Tieto V. I. Leninin kuolemasta sai sanoinkuvaamatoman surun valtaan neuvostoihmiset sekä koko maailman työläiset ja sorretut kansat. Puolueen Keskuskomitean ylimääräinen täysistunto hyväksyi vetoomuksen „Puolueelle. Kaikille työtätekeville”. Siinä Keskuskomitea ilmoitti suuren johtajan kuolemasta.

„Kaikki se, mikä proletariaatissa on todella suurta ja sankarillista”, sanottiin vetoomuksessa, „peloton mieli, rautainen, taipumaton, luja ja kaikkivoittava tahto, pyhä viha, leppymätön viha orjuutta ja sortoa kohtaan, vallankumouksellinen into, joka pystyy siirtämään paikaltaan vuoria, rajaton luottamus joukkojen luovaan voimaan, suuri organisaatiokyky,— kaikki se olennoitui erinomaisesti Leninissä, jonka nimestä on tullut uuden maailman symboli kaikkialla — lännestä itään ja etelästä pohjoiseen saakka” („N K P ... päätöslause l m i n a”, I o s a, ss. 804—805).

Miltei viikon ajan kansa kävi viimeisen kerran hyvästelemässä V. I. Leniniä. Ankarista pakkasista huolimatta ihmisiä kulki yöstä päivää Neuvostojen talon Pylvässaliin jättääkseen hyvästit ainiaksi nukahtaneelle johtajalleen.

V. I. Leninin hautauspäivänä neuvostokansa keskeytti kaikissa kaupungeissa ja kylissä viideksi minuutiksi työnsä saattaen syvän surun vallassa hautaan isänsä, opettajansa ja ystävänsä. Tehtaiden, tuotantolaitosten ja veturien pillien puhaltaessa surullisesti koko maassa V. I. Leninin ruumisarkku laskettiin Punaisella torilla sijaitsevaan Mausoleumiin. Sanoessaan jäähyväiset Leninille puolue ja neuvostokansa vannoivat, että ne täyttävät täydellisesti hänen viimeisen tahtonsa.

Paitsi neuvostokansaa suuren surun vallassa oli myös maailman proletariaatti, koko maailman työtätekevät. V. I. Leninin hautauspäivänä useiden kapitalistimaiden työläiset keskeyttivät viideksi minuutiksi työnsä sanoakseen ajatuksissaan jäähyväiset koko maailman työläisten johtajalle.

Työväenluokka vastasi johtajansa kuolemaan liittymällä entistä lujemmin puolueen ympärille. Surupäivinä tuhannet työläiset jättivät anomuksen pyytäen hyväksymään heidät VKP(b):seen. Ottaen huomioon tämän liikkeen mittavuuden Keskuskomitea julisti tehdastyöläisten Lenin-kutsunnan puolueeseen. Keskuskomitea julkaisi vetoomuksen työmiehille ja työläisnaisille, jossa sanottiin, että johtajan kuolema pani liik-

keelle työväenluokan ja sadat tuhannet työläiset ojensivat auttavan kätensä puolueelle.

Lenin-kutsunnan aikana puolueeseen liittyi parhaita, vallankumoustaisteluissa karaistuneita eturivin työläisiä. Puoluekokouksiin, joissa käsiteltiin VKP(b):n jäseniksi pyrkivien anomuksia, ottivat aktiivisesti osaa myös puolueeseen kuulumattomat työläiset, jotka auttoivat valikoimaan puolueen riveihin tuotannon parhaimmistoa, proletaariselle vallankumoukselle uskollisimpia henkilöitä.

Lenin-kutsunnan tuloksena VKP(b):seen liittyi yli 240 tuhatta työläistä. Se oli havainnollisena todistuksena työväenluokan ja sen puolueen murtumattomasta yhtenäisyydestä.

6. Puolueen XIII edustajakokous. Puolueen maaseututyön voimistaminen. Trotskin uuden hyökkäyksen paljastaminen

VKP(b):n XIII edustajakokous (toukokuun 23.—31. pnä 1924) oli osoitus puolueen rivien eheydestä johtajan kuoleman jälkeen. Siinä oli edustettuna noin 736 tuhatta puolueen jäsentä ja jäsenkandidaattia. XII edustajakokouksesta kuluneena aikana puolue oli kasvanut miltei puolella täydentäen rivejään pääasiallisesti työläisillä. Jo yksin tämäkin todisti sitä, että puolueen yhteydet työväenjoukkoihin olivat laajentuneet ja lujittuneet, että joukot olivat ryhmittyneet puolueen ympärille ja puolueen arvovalta kasvanut.

Edustajakokouksen työjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean toimintaselostukset, kaupankäyntiä, osuustoimintaa, maaseututyötä ym. koskevat kysymykset.

Edustajakokous totesi tyydytyksellä, että vaikka puolue oli joutunut toimimaan ilman V. I. Leninin välitöntä johtoa, sen Keskuskomitea oli saavuttanut vaikeassa ja monimutkaisessa tilanteessa huomattavaa menestystä kaikilla toiminta-aloilla. Edustajakokous antoi täydellisen hyväksymyksensä sen johdosta, että Keskuskomitea oli osoittanut lujutta ja leniniläistä leppymättömyyttä taistellessaan trotskilaisuutta vastaan sekä puolustanut järkähtämättömästi leninismiiä. Edustajakokous antoi Keskuskomitean tehtäväksi suojella edelleenkin yhtä päätäväisesti ja lujasti puolueen yhtenäisyyttä ja johdonmukaista linjaa kaikkinaisilta poikkeamilta.

Edustajakokous vahvisti VKP(b):n XIII konferenssin päätöslauseلمان, jossa trotskilaisuus luonnehditaan pikkuporvarilliseksi poikkeamaksi.

Edustajakokous kiinnitti tavattoman suurta huomiota puolueen jäsenten, varsinkin Lenin-kutsunnan yhteydessä puolueen jäseniksi liittyneiden marxilais-leniniläiseen kasvatukseen pitäen näitä viimeksi mainittuja sinä joukkona, jonka keskuudesta

puolue voi saada työntekijöitä valtio-, talous-, ammattiliitto-, osuustoiminta- ym. elimiä varten. Edustajakokous velvoitti sitomaan kaiken puoluevalistustyön „puolueemme historian tärkeimpiin vaiheisiin osoittamalla samalla sen, että toveri Leninin johtavilla aatteilla on siinä erittäin suuri merkitys” („N K P ... päätöslauselma”, II osa, s. 21).

Edustajakokous totesi maassa tapahtuneen yleistä taloudellista nousua. Sosialistisen teollisuuden ja kulkulaitoksen kuntoonpano edistyi menestyksellisesti, työväenluokka kasvoi määrällisesti ja maatalouden tuottoisuus lisääntyi.

Kivihiiliteollisuuden kunnostamisessa ja kulkulaitoksen työssä saavutettujen tulosten perusteella edustajakokous kehotti kohottamaan jyrkästi metallin tuotantoa, kehittämään raskasta teollisuutta ja järjestämään kotimaisen tuotantovälineiden tuannon.

Maataloudessa saavutettujen menestysten perusteella edustajakokous tähdensi, että puolueen on voimistettava maaseutuväestön keskuudessa osuustoimintatyötä. Ottaen huomioon sen, että maaseutuköyhälistö oli joutunut kulakkien velkaorjuuteen, edustajakokous velvoitti puolueen maaseutujärjestöt huolehtimaan niiden lakien täytäntöönpanosta, jotka koskivat talonpoikaisköyhälistölle myönnettyjä verohuojennuksia ja köyhälistön etujen suojelemista, sekä noudattamaan tiukasti kulakin suhteen säädettyä veropolitiikkaa kulakiston kasvun rajoittamiseksi.

Kaupan alalla edustajakokous totesi, että teollisuustavaroiden hintojen alentaminen oli osoittautunut täysin oikeaksi politiikaksi. Edustajakokous hyväksyi Kotimaankaupan kansankomissariaatin muodostamisen. Tämän perustehtävänä oli kotimaanmarkkinoiden valtaaminen ja ensi kädessä tukku-kauppavaihdon valtaaminen valtion käsiin, yksityispääoman toiminnan valvonta ja sen syrjäyttäminen kaupan alalta.

Puolueen järjestötyön kysymyksistä edustajakokous hyväksyi päätöslauselman „Puolueen rakennustyön lähimmistä tehtävistä”. Siinä tähdennettiin, että on pyrittävä kaikkiin keinoin saamaan puolueeseen tuotannossa työskentelevää proletariaatin parhaimmistoa. Lenin-kutsunna aikana puolueeseen oli liittynyt huomattava määrä työläisiä ja tehdassolujen jäsenmäärä oli lisääntynyt. Edustajakokous velvoitti puoluejärjestöt tekemään aktiivisesti poliittista ja puoluevalistustyötä uusien puolueen jäsenten keskuudessa, vetämään heitä kaikkiin keinoin mukaan puolue-elämään sekä valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan. Oli parannettava tehdassolujen työtä, kohotettava niiden osuutta tuotannollisessa elämässä ja johdettava niitä paremmin.

Edustajakokous käsittelee nuorisotyökysymystä ja lausui mielipiteenään, että puolueen on voimistettava nuorisoliiton johtamista. Leniniläinen nuorisoliitto on puolueen uskollinen auttaja. Puolueen johdolla nuorisoliitto puolusti kansalaissodan

vuosina sankarillisesti nuorta Neuvostotasavaltaa vihollisilta. Se kävi kamppailua kansantalouden jälleenrakentamiseksi. Edustajakokous kehotti nuorisoliittoa ottamaan aktiivisesti osaa sosialistiseen rakennustyöhön, puolueen ja Neuvostovallan kaikkien yhteiskunnallis-poliittisten ja kulttuuritoimenpiteiden toteuttamiseen kaupungissa ja maaseudulla, nuorison kommunistiseen kasvatustyöhön, ammattitaitoisten työläis- ja sivistyneistökaaderien valmentamiseen sekä kohottamaan nuorten tietotasoa.

Kaikki edustajakokouksen päätökset oli suunnattu sosialistisen rakennustyön laajentamiseen, työväenluokan ja talonpoikaiston liittoyhteyksien lujittamiseen ja puolueen johtavan osuuden suurentamiseen.

Puolueen XIII edustajakokouksessa ei ollut oppositioryhmien avoimia esiintymisiä. Kun VII edustajakokouksessa leniniläisvastainen oppositio sai Saksan kanssa solmittavaa rauhaa koskevassa kysymyksessä neljänneksen edustajakokouksen äänistä ja X edustajakokouksessa oppositiolla oli kahdeksannes äänistä, niin XIII edustajakokouksessa oppositio ei esiintynyt laisinkaan. Se oli selvä osoitus puolueen aatteellisesta yhtenäisyydestä.

Edustajakokouksessa luettiin erikseen kullekin edustajistolle V. I. Leninin „Kirje edustajakokoukselle”, joka tunnetaan testamentin nimellä. V. I. Lenin tähdensi siinä, että *on välttämätöntä säilyttää puolueen yhtenäisyys ja muodostaa luja Keskuskomitea, joka kykenee estämään hajaannuksen puolueessa*. Tätä silmällä pitäen V. I. Lenin ehdotti ennen kaikkea lisättäväksi Keskuskomitean jäsenten lukumäärää, jotta voitaisiin kohottaa KK:n arvovaltaa, parantaa koneiston työtä ja „estää Keskuskomitean vähäisten osien välisiä selkkauksia muodostumasta mahdollisesti merkitykseltään liian kohtalokkaiksi koko puolueelle” (Teokset, 36. osa, s. 543). Kirjeessään V. I. Lenin luonnehti eräitä KK:n jäseniä. Zinovjevista ja Kamenevista hän kirjoitti, että näiden „lokakuun episodi” ei ollut tietenkään sattuuma. V. I. Lenin kirjoitti Trotskin „epäbolševismista” varoittaen siten puoluetta Trotskilla esiintyneistä erittäin vaarallisista menševismien uusiutumista. Edelleen V. I. Lenin kirjoitti Trotskista, että tämä on mies, joka „on oteissaan liian itsevarma ja liiaksi viehättynyt asian puhtaasti hallinnolliseen puoleen” (sama, s. 544). Buharinin V. I. Lenin luonnehti skolastikoksi, joka „ei ole milloinkaan opiskellut eikä nähdäkseni milloinkaan käsittänyt täydellisesti dialektiikkaa” (sama, s. 545).

V. I. Lenin luonnehti yleistävästi näitä miehiä, jotka puolueen käydessä taistelua Lokakuun vallankumouksen voiton puolesta esiintyivät taistelun ratkaisevina hetkinä puolueen linjaa vastaan ja yrittivät aikaansaada hajaannusta puolueen riveissä. Vain V. I. Leninin ja puolueen Keskuskomitean lujuus ja leppymättömyys taistelussa Zinovjevin ja Kamenevin rikkuruutta

vastaan Lokakuun kaudella, Trotskin ja Buharinin turmiollista petturipolitiikkaa vastaan Brestin kaudella, näiden puolueenvastaista linjaa ja ryhmäkuntalaisuutta vastaan ammattiliittoväittelyn aikana turvasivat puolueen oikean linjan toteuttamisen ja puolueen rivien eheyden, mikä oli Lokakuun vallankumouksen voiton ja sen saavutusten säilyttämisen ratkaiseva ehto.

Kirjeessään V. I. Lenin luonnehti myös J. V. Stalinia. Mainittuaan J. V. Stalinin myönteisistä puolista ja osoitettuaan, että hän on puolueen huomattavimpia toimihenkilöitä, V. I. Lenin arvosteli myös hänen puutteellisuuksiaan. V. I. Lenin kirjoitti: „Tov. Stalin on pääsihteeriksi tultuaan keskittänyt käsiinsä äärettömän vallan, eikä minulla ole varmuutta siitä, kykeneekö hän aina käyttämään tuota valtaa riittävän varovaisesti”. V. I. Lenin kehotti „harkitsemaan keinoa Stalinin siirtämiseksi pois tältä paikalta ja nimittämään tälle paikalle toisen henkilön, joka kaiken muun puolesta eroaisi tov. Stalinista edukseen vain yhdessä suhteessa, olisi nimittäin suvaitsevaisempi, lojaalisempi, kohteliaampi ja huomaavaisempi tovereita kohtaan, vähemmän oikutteleva jne. Tämä seikka voi näyttää mitättömältä pikkuseikalta”, mutta „se ei ole pikkuseikka tai se on sellainen pikkuseikka, joka voi saada ratkaisevan merkityksen” (Teokset, 36. osa, ss. 544, 546).

Käsiteltyään V. I. Leninin kirjeen ja ottaen huomioon J. V. Stalinin ansiot, hänen leppymättömän taistelunsa trotskilaisuutta ja muita puolueenvastaisia ryhmittymiä vastaan edustajistot kannattivat J. V. Stalinin jättämistä pääsihteerin toimeen, mutta kuitenkin sillä ehdolla, että hän ottaa huomioon V. I. Leninin kriittilliset huomautukset ja tekee niistä vastaavat johtopäätökset. Puolue otti huomioon sen, että trotskilaiset suuntasivat tulensa erityisesti J. V. Stalinia vastaan, joka puolusti horjumattomasti ja johdonmukaisesti leninismiä. Näissä oloissa trotskilaiset olisivat voineet käyttää hyväkseen J. V. Stalinin vapauttamista Keskuskomitean pääsihteerin toimesta aiheuttaakseen vahinkoa puolueelle, marxismille-leninismille ja sosialismin rakentamiselle Neuvostoliitossa.

Puolueen XIII edustajakokous täytti V. I. Leninin ohjeen lisäten huomattavasti Keskuskomitean jäsenmäärää.

Kohta VKP(b):n XIII edustajakokouksen jälkeen, kesä—heinäkuussa 1924, pidettiin Moskovassa Kominternin V kongressi. IV ja V kongressin välisenä aikana Länsi-Euroopan maissa käydyt luokkataistelut olivat päättyneet työläisten tappioon. Porvariston onnistui torjua proletariaatin hyökkäys. Suurena työväenluokan tappioon johtaneena tekijänä oli sosialidemokraattijohtajien petturuus sekä ne vakavat virheet, joita eräät kommunistiset puolueet olivat tehneet. Erittäin suurta vahinkoa työväenliikkeelle sekä Saksan ja eräiden muiden maiden kommunistisille puolueille aiheutti johtoasemassa olleiden oikeisto-opportunistien antautumispolitiikka. Sittemmin kommu-

nistiset puolueet puhdistivat rivinsä näistä oikeisto-oppportunisteista.

Vuonna 1924 alkoi kapitalismin vakaantumisen kausi. Vakaantuminen oli luonteeltaan suhteellista, kestänytöntä.

Maailmantilanteen analyysin perusteella Kominternin V kongressi määritteli kommunististen puolueiden taistelutaktiikan uusia oloja vastaavasti. Ehdottoman oikea yhteisrintamataktiikka jäi edelleenkin voimaan. Se pohjautui työläisjoukkojen yhtenäisyyteen, alhaalta käsin luotuu yhtenäisyyteen.

Kongressi asetti erääksi perustehtäväksi kapitalistimaiden kommunistipuolueiden bolševisoinnin. Se merkitsi, että puolueiden oli omaksuttava bolševismin aatteelliset näkökohdat sekä järjestö- ja taktiikkaperiaatteet, opittava käymään leppymätöntä taistelua marxismista-leninismistä poikkeamisia vastaan, yhdistämään taitavasti proletariaatin diktatuurin puolesta käyty taistelu siihen taisteluun, jota käydään työläisten jokapäiväisten vaatimusten tyydyttämiseksi, ja olemaan kiinteässä yhteydessä joukkoihin.

V kongressissa oli käsiteltävänä kysymys väittelystä, jonka Trotski oli väkisin aloittanut VKP(b):ssa; kongressi tuomitsi trotskilaisuuden. Kongressi hyväksyi VKP(b):n XIII konferenssin ja XIII edustajakokouksen päätökset, joissa trotskilaisuus luonnehditaan pikkuporvarilliseksi poikkeamaksi puolueessa. Kongressi totesi trotskilaisten toiminnan vaarantavan puolueen yhtenäisyyttä ja siis myös proletariaatin diktatuuria Neuvostoliitossa.

Puolueen XIII edustajakokouksen ja Kominternin V kongressin päätökset innoittivat Neuvostoliiton kommunisteja tehostamaan sosialistista rakennustyötä. Tehtaissa ja muissa tuotantolaitoksissa kommunistit näyttivät, miten tuli kohottaa työn tuottavuutta. Heidän esimerkkiään seurasivat puolueeseen kuulumattomat työläiset.

Kommunistit paransivat kauppakoneistoa, ottivat haltuunsa kaupankäynnin, valtasivat markkinoita työntäen yhä enemmän syrjään yksityiskauppiaita. He ottivat kunniatehtäväkseen kulttuurityön järjestämisen maaseudulla ja johtivat työtätekevän talonpoikaiston järjestämistä kaikenlaiseen osuustoimintaan. Esimerkiksi Leningradin työläiset olivat 300 volostin kunnia-päälliköitä, Moskovan työläiset yli 200 volostin, Tulan 400 asutuksen jne.

Puolueen Keskuskomitea seurasi tarkasti maaseudun elämää. Uuden talouspolitiikan aikana maaseudulla vilkastui poliittinen toiminta. Talonpoikaisto alkoi osallistua aktiivisemmin yhteiskunnallisten asiain hoitoon. Mutta myös kulakki aktivoitui. Hän alkoi vaikuttaa keskivarakkaaseen talonpoikaan. Keski-varakas talonpoika alkoi jälleen horjua, ja hänen kannattamaan kulakki pääsi eräin paikoin tunkeutumaan Neuvostoihin ja ajamaan siellä omaa linjaansa. Sellaiset Neuvostot vääristelivät

Neuvostohallituksen veropolitiikkaa kulakin hyväksi ja loukkasivat köyhälistön etuja. Proletariaatin diktatuuria vastaan taistellessaan kulakit murhasivat eräillä paikkakunnilla neuvostotyöntekijöitä, maaseudun aktivisteja ja maaseutukirjeenvaihtajia, jotka paljastivat heidän neuvostovastaisia tekojaan. Gruusiassa, Gurian ujestissa, kulakit tukivat aktiivisesti menševikkejä, jotka nostattivat elokuussa 1924 kapinan Neuvostovaltaa vastaan. Menševikit saivat aineellista apua ulkomaiden porvaristolta, mutta Gruusian työtätekevä talonpoikaisto ei asettunut kannattamaan menševikkejä, ja kapina kukistettiin jo päivän kuluessa.

Lokakuussa 1924 pidetty Keskuskomitean täysistunto käsiteli maaseututyön lähimpiä tehtäviä ja osoitti keinot, joita tuli käyttää taistelussa keskivarakkaan talonpoikaiston vapauttamiseksi kulakiston vaikutusvallasta. Keskivarakas talonpoika oli irroitettava kulakista ja lujitettava keskivarakkaan talonpoikaiston ja köyhälistön liittoa. Täysistunto kehotti suuntaamaan talonpoikaiston toimeliaisuuden ennen kaikkea *Neuvostojen työn elvyttämiseen*, osuustoiminta- ja muiden yhteiskunnallisten järjestöjen toiminnan voimistamiseen. Neuvostojen elvyttämistehtävä, sanotaan päätöslauselmassa, „on nykyhetken tärkeimpiä ja päivänpolttavimpia tehtäviä” („N K P ... päätöslauselmina”, II osa, s. 102). Kulakki oli eristettävä poliittisesti elvyttämällä maaseudulla Neuvostojen toimintaa.

Yhteyksien lujittamiseksi talonpoikausjoukkoihin päätettiin laajentaa talonpoikien osallisuutta valtion hallintaan. Täysistunto kehotti lisäämään puolueeseen kuulumattomien talonpoikien lukumäärää liittotasavaltojen ja autonomisten tasavaltojen toimeenpanevien keskuskomiteoiden kokoonpanossa. Useita kansankomissariaatteja, esimerkiksi Maatalous- ja Kansanvalistuskansankomissariaattia, Sisäasiain kansankomissariaattia, Työläis- ja talonpoikausinspektiota ynnä muita kehoitettiin ottamaan kollegioihinsa yksi tai kaksi jäsentä talonpoikien keskuudesta. Talonpoikia valittiin myös kuvernementtien ja ujestien vastaavien osastojen kollegioiden jäseniksi sekä volostien ja ujestien toimeenpanevien komiteoiden puheenjohtajiksi.

Näin ollen täysistunto käänsi koko puolueen huomion maaseutuun. Sen päätösten perusteella maaseudun puoluejärjestöjen työ järjestettiin uudella tavalla. Nämä järjestöt alkoivat kiinnittää yhä suurempaa huomiota talonpoikain tarpeisiin.

Keskuskomitean lokakuun täysistunnon päätösten toteuttaminen voimisti puolueen vaikutusta työtätekevän talonpoikaiston keskuudessa, edisti kulakin poliittista eristämistä ja lujitti työläisten ja talonpoikain liittoa.

Samaan aikaan kun Keskuskomitea ja koko puolue tekivät kaikkensa saattaakseen pikemmin ennalleen maan tuotantovoimat ja jatkaakseen sosialismia kohti etenemistä, Trotski ja trotskilaiset yrittivät yhä uudelleen raentaa nämä voimanpon-

nistukset tyhjiin ja saada puolueen luopumaan leniniläisistä näkökannoistaan.

Syksyllä 1924 Trotski aloitti puolueessa uudestaan väittelyn. Hän julkaisi artikkelinsa „Lokakuun opetuksia”, jossa vääristeli puolueen historiaa ja parjasi V. I. Leniniä ja leninismiä. Trotskin selityksen mukaan bolševismista tuli johdonmukainen virtaus vasta vuonna 1917, vasta sen jälkeen, kun se oli muka ottanut asevarastoonsa Trotskin „permanentin vallankumouksen” aatteen. Johtavaa osaa Lokakuun vallankumouksessa Trotskin mukaan ei näytellyt puolue eikä V. I. Lenin, vaan hän. Näin Trotski yritti V. I. Leninin kuoleman jälkeen asettaa häikäilemättömästi leninismiin tilalle trotskilaisuuden.

V. I. Leninin eläessä Trotski ei uskaltanut lausua julki mätiä ajatuksiaan, jotka V. I. Lenin oli jo aikoja sitten todistanut opportunistisiksi, porvarillisen ideologian vaikutusta heijastaviksi. Nyt kun V. I. Leniniä ei enää ollut, Trotski otti uudelleen käyttöön opportunistisilla myrkytetyn aseensa — leninismiin parjauksen.

Trotski hyökkäsi puolueen maailmankatsomuksen perusteita vastaan, leninismistä vastaan. Oli paljastettava Trotskin ilkeämielinen parjaus. Puolueen Keskuskomitean ja kaikkien puolue-työntekijäin oli sen takia jätettävä osittain syrjään rakentava työ. He esiintyivät Trotskia vastaan lehdistössä ja puoluekokouksissa. Trotskia puolustivat hänen kannattajansa. Alko ankara väittely.

Suuri osuus trotskilaisuuden paljastamisessa oli J. V. Stalinin teoksilla „Trotskilaisuus vaiko leninismi?” ja „Lokakuun vallankumous ja Venäjän kommunistien taktiikka”. Niissä J. V. Stalin puolusti leninismistä, leniniläisistä proletarisen vallankumouksen teoriaa ja osoitti Trotskin „permanentin vallankumouksen” teorian marxilaisvastaisen olemuksen. Tämä „teoria” tuomitsi työväenluokan odottamaan passiivisena sosialistisen vallankumouksen voittoa Euroopan kehittyneissä kapitalistisissa maissa ja Neuvostomaan valtiollista auttamista Länsi-Euroopan voittaneen proletariaatin taholta. J. V. Stalin osoitti, että Trotski on ilkimielinen sekasorron aiheuttaja, joka hyökkäilee jatkuvasti puolueen kimppuun, kylvää alituisesti paniikkia, ennustaa tämän tästä Neuvostovallalle tuhoa ja yrittää aikaansaada epäjärjestyksestä puolueen ja Neuvostomaan työtätekevien tarmokkaassa rakentavassa työssä. J. V. Stalin osoitti, että kaikki Trotskin lausunnot ovat virheellisiä ja että hän yrittää tyrkyttää puolueelle trotskilaisuutta leninismiin asemesta. „Puolueen tehtävänä”, J. V. Stalin sanoi, „on *haudata trotskilaisuus aatteellisenä virtauksena*” (Teokset, 6. osa, s. 390).

Puolueen Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean yhteinen täysistunto (tammikuu 1925) käsitteli kysymyksen Trotskin menettelystä ja antoi hänelle ankaran varoituksen, vaati häntä todella eikä vain sanoissa alistumaan puoluekuriin ja luopumaan

ehdottomasti kaikkinaisesta taistelusta leninismiin aatteita vastaan. Täysistunto erotti Trotskin virastaan Neuvostoliiton Vallankumouksellisessa sotaneuvostossa. Hänen tilalleen Neuvostoliiton Vallankumouksellisen sotaneuvoston puheenjohtajaksi nimitettiin luotettu leniniläinen M. V. Frunze. Täysistunto päätti katsoa väittelyn päättyneeksi kehottaen kuitenkin puoluepropagandatyössä selittämään edelleenkin sitä, että trotskilaisuus on ollut luonteeltaan bolševisminvastaista, pikkuporvarillista vuodesta 1903 aina „Lokakuun opetuksien” ilmestymiseen saakka.

Näin siis epäonnistui vielä yksi Trotskin ja trotskilaisen yritys saada puolue luopumaan leniniläisistä näkökannoista.

Torjuttuaan päättäväisesti Trotskin tämänkin hyökkäyksen puolue ryhtyi entistä suuremmalla tarmolla täyttämään historiallista tehtäväänsä — johtamaan sosialismin rakentamista Neuvostoliitossa.

7. Voiko sosialismi voittaa Neuvostoliitossa? NKP(b):n XIV edustajakokous. Suunta maan sosialistiseen teollistamiseen. „Uuden opposition” murskaaminen

Puolueen johtaman neuvostokansan sankarillinen työ oli tuloksellista: kansantalouden jälleenrakentaminen oli päättymässä. Neuvostomaa lujittui jatkuvasti. Maailman porvariston toiveet neuvostojärjestelmän muuttumisesta uuden talouspolitiikan oloissa kapitalistiseksi järjestelmäksi eivät täytyneet. Ulkomaiden kapitalistit laajensivat maidensa ja Neuvostomaan välisiä taloudellisia yhteyksiä. Johtavat kapitalistipiirit tulivat käsittämään, että Neuvostoliiton „tunnustamatta jättämisen” politiikka ei voi estää Neuvostomaan lujittumista ja menestymistä. Sitä paitsi tämä politiikka aiheutti vahinkoa itse kapitalistimaille, sillä se jarrutti niiden maiden ja Neuvostoliiton välisten, noille maille varsin edullisten taloudellisten suhteiden kehittymistä. Tämän huomioon ottaen Englanti, Italia, Itävalta, Norja, Kreikka, Ruotsi, Tanska, Meksiko ja Ranska tunnustivat vuonna 1924 Neuvostohallituksen ja solmivat sen kanssa diplomaattiset suhteet. Diplomaattiset suhteet solmittiin myös Neuvostoliiton ja Kiinan välillä (sitä paitsi allekirjoitettiin sopimus, joka oli Kiinan osalta ensimmäinen tasa-arvoinen sopimus suurvallan kanssa). Näiden valtioiden esimerkkiä seurasi vuonna 1925 Japani. Suurvalloista vain Yhdysvallat noudattivat itsepin-taisesti vanhaa politiikkaansa eivätkä tunnustaneet Neuvostoliittoa.

Koska Neuvostomaan kansantalous oli nopeasti lähenemässä sodanedellistä tasoa ja kapitalismi vakaantumassa kaikkialla maailmassa, niin siitä syystä muodostui erittäin kärkeväksi kysymys: voidaanko taloudellisesti ja teknillisesti jälkeenjää-neellä Neuvosto-Venäjällä rakentaa sosialismi, riittävätkö

sisäiset voimat ja varat, jotta se voidaan tehdä vihamielisten kapitalistimaiden ympäröimänä?

Taistellessaan puoluetta vastaan trotskilaiset väittivät, että Neuvosto-Venäjällä ei voida rakentaa sosialismia ilman Länsi-Euroopan voittaneen proletariaatin valtiollista tukea. He yrittivät saada työväenluokan laskemaan aseensa kapitalismin edessä.

Puolue antoi päättäväisen vastaiskun trotskilaisten antautumishenkiselle propagandalle. XIV konferenssi (huhtikuu 1925) ilmoitti täysin selvästi, että „proletariaatin puolueen on ponnistettava kaikki voimansa rakentaakseen sosialistista yhteiskuntaa vakuuttuneena siitä, että tämä rakennustyö voi olla ja on varmasti oleva voittoa, jos onnistutaan suojelemaan maa kaikkinaisilta restauraatioyrittäjäiltä” („N K P ... päätös lause l m i n a”, II o s a, s. 170).

Puolue oli varma siitä, että työläisillä ja talonpojilla riittää ehdottomasti voimia kotimaisen porvariston voittamiseen taloudellisesti. Mutta täydellisen sosialistisen yhteiskunnan rakennettuaankaan Neuvostovaltiolla ei ole mitään takeita siitä, että kapitalistimaat eivät hyökkää, että ne eivät yritä restauroida kapitalismia Neuvostoliitossa.

„Ainoana *sosialismin lopullisen voiton* takeena”, sanotaan konferenssin päätöslauselmassa, „so. takeena restauraatiota vastaan, on siis voitokas sosialistinen vallankumous useissa maissa” (s a m a, s. 169).

XIV konferenssin päätöksistä, joissa todettiin, että Neuvostoliitossa voidaan rakentaa sosialismi, tuli jokaista puolueen jäsentä velvoittava *puolueenlaki*. Niissä on ilmaistu pääpiirteittäin se V. I. Leninin teoria, jonka mukaan sosialismin voitto on mahdollinen aluksi yhdessä erillisessä maassa, V. I. Leninin suunnitelma sosialismin rakentamisesta Neuvostoliitossa.

Vuoden 1925 loppuun mennessä puolue ja neuvostokansa saavuttivat huomattavia tuloksia sosialistisessa rakennustyössä. Kansantalouden jälleenrakennus oli saatettu pääpiirteissään loppuun. Neuvostovaltio lujitti ja laajensi hallussaan olleita kansantalouden avainasemia. Työläisten ja talonpoikain liitto lujittui taloudellisella pohjalla ja samalla lujittui myös proletariaatin diktatuuri.

Maatalous tuotti 87 prosenttia maan sodanedellisestä tuotemäärästä. Kylvöala oli 99,3 prosenttia vuoden 1913 kylvöalasta. Nautakarjaa ja sikoja oli maassa enemmän kuin vuonna 1916.

Huomattavaa edistystä oli tapahtunut maataloudellisen osuustoiminnan alalla: erilaisiin osuuskuntiin kuuluvien talonpoikaistalouksien lukumäärä oli lisääntynyt vuoden 1924 tammikuun 1. päivästä vuoden 1925 heinäkuun 1. päivään 1 miljoonasta 740 tuhannesta noin 5 miljoonaan, ts. miltei kolminkertaiseksi.

Suurteollisuus tuotti vuonna 1925 kolme neljänestä sodanedellisestä tuotemäärästä. Valtionteollisuuden ja osuuskunnallisen teollisuuden tuotoksen osuus kokonaistuotannossa oli 81 prosenttia ja yksityisomistuksellisen 19 prosenttia. Metallurginen teollisuus oli kuitenkin vielä pahasti jäljessä sodanedellisestä tasosta. Harkkorautaa tuotettiin likimain kolmannes ja terästä noin puolet sodanedellisestä määrästä. Puolueen oli tehtävä suurta työtä metallurgisen teollisuuden alalla ja voitettava tavattoman suuria vaikeuksia. Kulutustarvikkeita tuottavien teollisuusalojen kokonaistuotanto käsitti runsaasti kaksi kolmannesta sodanedellisestä tasosta. Saatettiin kuntoon rautatie-liikennettä, sen tavarankuljetukset tekivät 80 prosenttia vuoden 1913 tavarankuljetuksista.

Menestyksellisesti täytettiin leniniläistä sähköistämissuunnitelmaa, GOELRO-suunnitelmaa. Jälleenrakennuskauden loppuun mennessä rakennettiin sellaiset voimalaitokset kuin Kaširan ja Šaturan voimalaitokset, „Punainen Lokakuu” (Leningradissa) sekä Kizelin ja Nižnyi-Novgorodin (Balahnan) voimalaitokset. Šterovkan ja Volhovan voimalaitosten rakennustyöt olivat päättymässä.

Työttömyyttä ei vielä oltu poistettu, vaikka teollisuudessa olikin saavutettu suuria tuloksia. Maassa oli noin miljoona työtöntä. Tämä väki oli tullut pääasiallisesti maaseudulta, jossa se ei voinut käyttää työvoimaansa. Teollisuus ynnä muut kansantalouden alat eivät voineet sijoittaa tuotantolaitoksiansa kaikkia maaseudulta tulleita, vaikka työläisten ja toimihenkilöiden lukumäärä kasvoikin vuodessa 1,5 miljoonalla. Vuoden 1925 loppuun mennessä maan työväki — teollisuus- ja maataloustyöläiset, työttömät mukaan luettuina — käsitti yli 7 miljoonaa.

Suuria tuloksia oli saavutettu kotimaankaupan alalla. Sen kauppavaihto teki 70 prosenttia sodanedellisestä vaihdosta. Valtion osuus kauppavaihdossa oli 50 prosenttia, osuuskuntien 25 ja yksityiskauppiiaan 25 prosenttia. Näin ollen kommunistit täyttivät kunniakkaasti sitä V. I. Leninin ohjetta, että on opittava käymään kauppaa. He syrjäyttivät menestyksellisesti markkinoilta yksityiskauppiasta.

Työväkevien aineellinen asema parani. Valtionteollisuuden palveluksessa olleiden työläisten reaali-palkka oli suurempi kuin ennen sotaa. Työn tuottavuuden kohoaminen ei enää jäänyt jälkeen työpalkan kohoamisesta. Talonpoikaisperhe kulutti huomattavasti enemmän leipää, lihaa, silavaa, kasvisöljyä ja sokeria.

Proletariaatin deklassoitumisprosessi päättyi, ja siten lujittui työväenluokan diktatuurin luokkaperusta.

Eräitä, tosin vielä vähäisiä tuloksia oli saavutettu myös kansanvalistuksen ja kulttuurielämän alalla. Lukutaitoisten määrä väestön keskuudessa kasvoi 32 prosentista vuonna 1920 40 prosenttiin vuoden 1926 loppuun mennessä. Maaseudulla

toimi yli 22 tuhatta lukutupaa; radio ja elokuvat alkoivat saada yhä laajempaa jalansijaa talonpoikaiselämässä.

Kansantalouden jälleenrakennuskaudella puolue lujitti tunnustavasti valtiokoneistoa. Puolueen johdolla luotiin teollisuuden johtosysteemi, joka rakentui leniniläiselle demokraattisen sentralismin periaatteelle.

Puolue saavutti tuloksia myös kansantalouden, varsinkin teollisuuden suunnittelussa. Puolue ei unohtanut hetkeksikään sitä, että raskaalla teollisuudella on ensisijainen merkitys kansantaloudessa. Vuosi vuodelta lujittuneen suunnitelmallisuuden ansiosta kansantalouden jälleenrakennus tapahtui niin tavattoman nopealla vauhdilla, ettei kapitalistimaiden sodanjälkeinen talous tuntenut eikä voinutkaan tuntea mitään sellaista.

Jälleenrakennuskauden loppuun mennessä Neuvostoliitosta tuli entistä vankempi. Vuosina 1924—1925 kansallisuuspolitiikan alalla olivat leimaa-antavina sellaiset suuret toimenpiteet kuin Turkmenian ja Uzbekian riippumattomien neuvostotasavaltojen muodostaminen Keski-Aasiassa. Muutaman vuoden kuluttua muodostettiin myös Tadžikian neuvostotasavalta. Nämä neuvostotasavallat liittyivät vapaaehtoisesti tasa-arvoisina Neuvostoliittoon. Tämän yhteydessä perustettiin Turkmenistanin, Uzbekistanin ja sittemmin myös Tadžikistanin kommunistinen puolue. Neuvostotasavaltojen kommunististen puolueiden tehtävänä oli saada kansanjoukot osallistumaan sosialismin rakentamiseen.

Ulkopolitiikallaan puolue sai aikaan sen, että rauha lujittui ja Neuvostoliiton merkitys kansainvälisellä areenalla kasvoi. Toteutettiin menestyksellisesti leniniläistä Neuvostovaltion ja kapitalistimaiden rauhanomaisen rinnakkainolon periaatetta.

Tämän kauden kuluessa puolue itse karaistui huomattavasti aatteellisessa suhteessa ja sen jäsenmäärä lisääntyi. Tämä oli todisteena siitä, että puolueella oli luja yhteys joukkoihin, että joukot luottivat puolueeseen, että puolue nautti ehdotonta arvovaltaa ja sen politiikka oli oikeaa. Puolue johti yli puolitoista miljoonaa jäsentä käsittävää nuorisoliittoa, seitsenmiljoonaa ammattiliittoa ja vapaaehtoisia yhdistyksiä, joiden jäsenmäärä nousi kymmeneen miljoonaan. Kaikkien näiden lukuisten yhteiskunnallisten järjestöjen toiminta osoitti, että joukkojen aktiivisuus oli kasvanut, todellinen proletaarinen demokratia kehittynyt ja puolue suorittanut valtavaa kasvatustyötä. Tämä oli takeena siitä, että neuvostokansa tulee etenemään nopeasti kohti sosialismia.

Maan taloudellisessa ja poliittisessa elämässä saavutetut tulokset osoittivat havainnollisesti, että kysymys „kumpi voittaa”, jonka V. I. Lenin asetti uuteen talouspolitiikkaan siirryttäessä, ratkeaa sosialismin hyväksi. Uusi talouspolitiikka *osoittautui oikeaksi*: neuvostokansa kulki järkähtämättömästi kohti sosialismia.

Mutta sosialismin rakentamista oli joudutettava. Sellaisen ohjeen antoi puolueen XIV edustajakokous, joka pidettiin joulukuun 18.—31. p:nä 1925. Edustajakokouksessa oli edustettuna 643 tuhatta puolueen jäsentä ja 445 tuhatta jäsenkandidaattia. Edustajakokous käsiteli Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean toimintaselostukset, kysymyksen puolueen sääntöjen muuttamisesta ym. kysymyksiä.

Puolueen XIV edustajakokous hyväksyi Keskuskomitean poliittisen ja organisatorisen linjan, jonka toteuttaminen oli turvannut kansantalouden yleisen nousun, kohottanut kansantalouden miltei sodanedelliselle tasolle ja lujittanut sosialismin asemia.

Ottaen huomioon sen, että Neuvostoliitto oli kapitalistimaiden ympäröimä ja että kapitalistivaltiot muodostivat Englannin ja USA:n johdolla liittoutumia hyökätäksään uudelleen Neuvostomaan kimppuun, edustajakokous antoi Keskuskomitealle sellaisen toimintaohjeen, että se ei saa antautua provosoitavaksi, vaan sen tulee käydä johdonmukaista taistelua maailman rauhan puolesta, lujittaa liittoa maailman proletariaatin ja sortettujen kansojen kanssa, voimistaa kaikin keinoin maan puolustuskuntoisuutta ja lujittaa sen Asevoimien mahtia.

Taloudellisen rakennustyön alalla edustajakokous asetti tehtäväksi V. I. Leninin laatiman sosialistisen teollistamissuunnitelman toteuttamisen. Edustajakokouksen päätöslauselmassa sanottiin: „Edustajakokous on sitä mieltä, että taistelu sosialistisen rakennustyön voiton puolesta Neuvostoliitossa on puolueemme perustehtävä” („N K P ... päätöslauselmin a”, II o s a, s. 195). Taloudellista rakennustyötä oli edustajakokouksen ohjeiden mukaan kehitettävä siihen suuntaan, että Neuvostoliitto muutetaan koneita ja kalustoa tuovasta maasta koneita ja kalustoa tuottavaksi maaksi, uudenaikaisella teknillisellä välineistöllä varustetuksi teollisuusmaaksi. Neuvostoliitosta piti tulla itsenäinen, kapitalistisesta maailmantaloudesta riippumaton taloudellinen yksikkö.

Ne tärkeät ja vaikeat tehtävät, jotka nousivat maan teollisoinnin yhteydessä puolueen ratkaistaviksi, voitiin toteuttaa vain ehdolla, että puolueella oli ehdottomasti yhtenäinen tahto ja sen rivit olivat eheät. Edustajakokous velvoitti KK:n „taistelemaan päättäväisesti kaikkinaisia puolueen yhtenäisyyden rikkomisyhteyksiä vastaan tulkoot ne miltä taholta hyvänsä ja johtakoonpa niitä kuka tahansa” („N K P ... päätöslauselmin a”, II o s a, s. 201).

Tämän päätöksen tekoon vaikutti myös se, että XIV edustajakokoukseen mennessä oli muotoutunut niin sanottu „uusi oppositio”, jonka johdossa olivat Keskuskomitean Poliittisen byroon jäsenet Zinovjev ja Kamenev. Joskin he olivat aikaisemmin esiintyneet trotskilaisuutta vastaan, niin VKP(b):n XIV konferenssin jälkeen he itse luisuivat trotskiläisten näkö-

kannalle. XIV konferenssissa he äänestivät päätöslauselmaa, jossa puolueen suunnaksi osoitettiin täydellisen sosialistisen yhteiskunnan rakentaminen Neuvostoliitossa, mutta heti kohta konferenssin jälkeen he alkoivat väittää, että Neuvostoliitossa ei voida viedä päätökseen sosialismin rakentamista, ellei Länessä tapahdu sosialistista vallankumousta. Tämä oli sen antautumiskannan uusiutumista, millä Zinovjev ja Kamenev olivat lokakuussa 1917, jolloin he taistelivat sosialistiseen kumoukseen tähdättyä puolueen linjaa vastaan, syystä että he eivät luottaneet proletariaatin voimiin, siihen, että se kykenee saamaan mukaansa työtätekevää talonpoikaiston. Trotski oli samoin väittänyt jo kauan, että Venäjällä ei voida rakentaa sosialismia ilman Länsi-Euroopan proletariaatin valtiollista apua, jota se antaa valtaan tultuaan. Näin ollen Zinovjev, Kamenev ja Trotski päätyivät aatteellisissa kannanotoissaan samaan, so. niihin menševistisiin katsomuksiin, joiden mukaan sosialismin voitto Neuvosto-Venäjällä oli mahdoton.

Onko sosialismin rakentaminen mahdollista Neuvostoliitossa? — tämä oli se *peruskysymys*, josta kaikki opportunistit, ryhmäkunnat ja ryhmittymät olivat eri mieltä V. I. Leninin ja puolueen kanssa. Trotski, Kamenev, Zinovjev ja Radek vastustivat kaikkein jyrkimmin V. I. Leninin teoriaa sosialismin rakentamisesta Neuvostomaassa.

Väittäessään sosialismin rakentamisen olevan Neuvostoliitossa mahdotonta ja esiintyessään puolueen hyväksymää maan teollistamislinjaa vastaan „uusi oppositio” todisteli, että Neuvostoliiton valtioneollisuus ei ole sosialistista, vaan valtiokapitalistista teollisuutta ja uusi talouspolitiikka on vain perääntymistä — perääntymistä kapitalismiin. Oppositio alkoi taistella puolueen leniniläistä linjaa vastaan, jonka suuntana oli työväenluokan ja keskivarakkaan talonpoikaiston liitto. Tuo taistelu merkitsi proletariaatin diktatuurin perustojen horjuttamista. „Uusi oppositio” parjasi puoluetta julistamalla, että puolue on muka rappeutumassa.

„Uuteen oppositioon”, jonka katsomuksissa ilmeni maan pikkuporvarillisten kerrostien painostus, kokoontuivat puolueessa olleet, sosialistisessa rakennustyössä esiintyneitä suuria vaikeuksia pelästyneet opportunistiset ainekset, antautujat ja heikkouskoiset. „Uusi oppositio” joutui pakokauhun valtaan maailman kapitalismin mahdin edessä ja pelästyi kulakin aktiivisuutta. Se ilmoitti panettelevasti, että puolue ei muka taistele kulakistoa vastaan, vaan sulkee silmänsä näkemästä kulakkien taholta uhkaavaa vaaraa.

Mutta puolue taisteli kahdella rintamalla: niitä vastaan, jotka yliarvioivat kulakkivaaran ja aliarvioivat keskivarakkaan talonpojan merkityksen, sekä niitä vastaan, jotka eivät nähneet kulakkivaaraa. XIV edustajakokouksen päätöslauselmassa sanotaan:

„Edustajakokous tuomitsee päättäväisesti poikkeaman, jolle on olennaista se, että äliarvioidaan maaseudulla tapahtuvaa differentiointia ja ettei nähdä kulakiston kasvuun liittyvää vaaraa...

Mutta samalla edustajakokous tuomitsee yhtä päättäväisesti sen, että yritetään hämätä kommunistien maaseutupolitiikan peruskysymys, joka koskee taistelua keskivarakaasta talonpojasta, maanviljelyksen keskeisimmästä tekijästä, ja osuustoimintaa, maaseudun sosialistisen rakennustyön tärkeintä organisaatiomuotoa.

Edustajakokous tähdentää erikolsesti tätä viimeksi mainittua poikkeamaa vastaan käytävän taistelun välttämättömyyttä” („N K P ... p ä ä t ö s l a u s e l m i n a”, II o s a, ss. 198—199).

Suoriutuakseen niistä vaikeuksista, joita Neuvostoliitossa kohdattiin sosialismin rakentamisessa, puolueen piti puhdistaa rivinsä kaikenkarvaisesta opportunistisesta saastasta ja tehdä ne yhtenäisiksi, eheiksi. „Uusi oppositio” muotoutui trotskilaisen toimintaohjelman perustalla. Sen vuoksi oli paljastettava trotskilaisuus joukkojen edessä ja murskattava se menševismin muunnoksena. Trotski ja trotskilaiset yrittivät väheksyä ja väärentää sitä osuutta, joka puolueella oli ollut vallankumouksen ja sosialistisen rakennustyön johtavana voimana. Puoltaen puolueen sisäisten ryhmäkuntien olemassaolo-oikeutta he pyrkivät itse asiassa hajottamaan puolueen, tuhoamaan sen, sillä puolue, jossa on ryhmäkuntia, on tuomittu tuhoon, varsinkin silloin, kun on käynnissä ankara luokkataistelu.

Trotskilaisten tarkoituksena oli työväenluokan ja työtekeväen talonpoikaiston liiton hajottaminen, sillä he pitivät talonpoikaista taantumuksellisenä, sosialismia vastaan taistelevana voimana. Näin ollen trotskilaisten linja olisi johtanut proletariaatin diktatuurin tuhoutumiseen, koska Neuvostovalta ei voi pysyä pystyssä ilman työläisten ja talonpoikain liittoa, jossa johtava osuus on Kommunistisen puolueen johtamalla työväenluokalla.

Taistellen puolueen linjaa vastaan, jonka suuntana oli sosialismin rakentaminen Neuvostoliitossa, trotskilaiset kylvivät työläisten keskuuteen antautumisaatteita. Trotskilaisten mielestä työväenluokalla ei ollut muuta neuvoa kuin lähteä mieli katuvaan kumartamaan kapitalisteja.

Näin ollen trotskilaiset olivat kaikissa leninismin peruskysymyksissä leniniläisvastaisella, puolueenvastaisella kannalla, ja trotskilaisuudesta oli tehtävä loppu hinnalla millä hyvänsä.

„Uuden opposition” paljastamisessa oli suuri merkitys vuoden 1926 tammikuussa ilmestyneellä J. V. Stalinin kirjalla „Leninismin kysymyksistä”. Siinä J. V. Stalin puolusti leninismää, jota „uusi oppositio” yritti väärentää trotskilaisuuden

eduksi. Leninismiä yritti väärentää muun muassa Zinovjev julkaisten leniniläisvastaisen kirjan „Leninismi”, jossa hän väärensi leninismän trotskilaisuudeksi. J. V. Stalin paljasti sen, että trotskilaiset aikovat haudata leninismän ja esittää menševismihenkisen trotskilaisuuden marxilaisuudeksi. Hän osoitti vakuuttavasti „uuden opposition” puoluevastaisen taistelun perustana olevan sen, että pidetään mahdottomana sosialismin rakentamista Neuvostoliitossa eikä luoteta työväenluokan ja sen Kommunistisen puolueen voimiin.

J. V. Stalinin kirja auttoi kommunisteja käymään taistelua leninismän väärennystä vastaan. Se auttoi puoluetta saamaan työväenluokan vakuuttuneeksi siitä, että Neuvostomaassa voidaan rakentaa sosialistinen yhteiskunta omin voimin, tarvitsematta odottaa Länsi-Euroopan proletariaatin valtiollista apua.

„Uuden opposition” keskus oli Leningradissa. Zinovjev ja hänen aateveljensä salasivat otolliseen hetkeen saakka leningradilaisilta kommunisteilta heidän ja puolueen Keskuskomitean väliset erimielisyydet. He selittivät asian siten, että he muka kannattavat Keskuskomitean linjaa, puolueen linjaa. Keploteltuaan itsensä petoksella XIV edustajakokoukseen edustajina „uuden opposition” jäsenet esiintyivät siellä erillisenä ryhmänä ja päättivät avata tulen Keskuskomiteaa vastaan kaataakseen sen ja ottaakseen puolueen johdon omiin käsiinsä.

„Uusi oppositio” valitsi Keskuskomiteaa vastaan apuselostajakseen Zinovjevin, joka asetti kaikissa peruskysymyksissä puolueen linjan vastapainoksi „uuden opposition” katsomukset. Samaan aikaan kun Leningradin kuvernementtikonferenssi äänesti Keskuskomitealle annettavan luottamuslauseen puolesta, „uusi oppositio” äänesti puolueen XIV edustajakokouksessa Keskuskomitealle annettavaa luottamuslauseetta vastaan. Asia meni niin pitkälle, että „uusi oppositio” ilmoitti kieltäytyvänsä alistumasta edustajakokouksen päätöksiin ja palattuaan Leningradiin alkoi toimia siihen suuntaan leningradilaisten kommunistien keskuudessa.

Paljastaakseen „uuden opposition” johtajat edustajakokous teki erikoisessa vetoimuksessaan Leningradin puoluejärjestölle selkoa näiden johtajien menettelystä edustajakokouksessa.

Edustajakokouksen päätyttyä Keskuskomitea lähetti Leningradiin A. A. Andrejevin, M. I. Kalininin, S. M. Kirovin, V. M. Molotovin, G. I. Petrovskin, K. J. Vorošilovin ym. selittämään edustajakokouksen päätöksiä ja paljastamaan „uuden opposition” puolueenvastaista toimintaa. Leningradin kommunistien kokoukset olivat myrskyisiä. „Uuden opposition” toiminta herätti suurta suuttumusta. Yli 97 prosenttia Leningradin kommunisteista hyväksyi edustajakokouksen päätökset ja tuomitsi „uuden opposition”. Kuukauden kuluttua edustajakokouksen jälkeen kokoontunut Leningradin kuvernementtikonferenssi

erotti zinovjevilaisten johdon ja valitsi kuvernementtijärjestön uuden puoluekomitean, jonka johtoon tuli S. M. Kirov.

Täten vielä yksi puolueenvastainen ryhmittymä kärsi häpeällisen tappion yrittäessään horjuttaa puolueen yhtenäisyyttä ja asettaa leninismille tilalle trotskilaisuuden.

XIV edustajakokous hyväksyi puolueen uudet säännöt ja päätöksen VKP(b):n nimen muuttamisesta Neuvostoliiton Kommunistiseksi puolueeksi (bolševikit) — NKP(b):ksi.

NKP(b):n XIV edustajakokous sai paikkansa historiassa *maan teollistamisen edustajakokouksena*. Sen päätöksissä on tuotu esiin puolueen leniniläinen suunta: raskaan teollisuuden nopea kehittäminen, sellaisen suuren sosialistisen koneenrakennusteollisuuden kehittäminen, joka kykenee varustamaan tehtaat ja muut tuotantolaitokset sekä maatalouden uudenaikaisilla koneilla ja muuttamaan talonpoikaistalouden sosialistiseksi taloudeksi.

„Maamme muuttaminen maatalousmaasta teollisuusmaaksi, joka pystyy omin voimin tuottamaan tarvittavan konekaluston,— se on meidän yleislinjamme olemus, sen perusta”, sanoi J. V. Stalin edustajakokouksessa (Teokset, 7. osa, s. 376).

Maan teollistamislinjan toteuttaminen kävi mahdolliseksi taloudellisten ja poliittisten saavutusten tuloksena, sen tuloksena, että puolue ja proletariaatin diktatuuri olivat lujittuneet ja Neuvostoliiton arvovalta ja merkitys kansainvälisellä areenalla oli kasvanut.

Maan teollistaminen oli taloudellisen rakennustyön tehtävien ketjussa se *perusrengas*, johon tarttuen voitiin ratkaista kaikki muut sosialistisen rakennustyön tehtävät, rakentaa sosialistinen yhteiskunta Neuvostoliitossa.

Puolue torjui kaikenlaisten oppositioryhmien monilukuiset yritykset sysätä puolue pois leniniläiseltä tieltä ja siirtyi uuteen historialliseen kauteen yhtenäisenä ja leniniläisen Keskuskomiteansa ympärille lujasti ryhmittyneenä.

LYHYITÄ YHTEENVETOJA

Vuosina 1921—1925 — rauhanomaisen rakennustyön vuosina — puolue ja kansa kävivät sitkeää taistelua kansantalouden jälleenrakentamiseksi, jouduttaakseen Neuvostomaan etenemistä kohti sosialismia.

Siirtymällä uuteen talouspolitiikkaan, joka on ainoaa oikeaa politiikkaa kapitalismista sosialismiin siirtymisen koko kaudella, puolue teki viisaasti, sillä se lujitti täten työläisten ja talonpoikain liittoa, vahvisti proletariaatin diktatuuria ja alkoi kehittää kansantalouden sosialistista sektoria taaten sille menestyksen taistelussa kapitalistista sektoria vastaan.

Noudattamalla oikeaa, marxilais-leniniläistä kansallisuuspolitiikkaansa puolue sai aikaan sen, että Neuvostomaassa asuvista kansoista tuli yksimielisiä ja toistensa veljiä, että ne liittyivät lujasti yhteen murtumattomaksi Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi.

Puolue piti järkähtämättömästi ja johdonmukaisesti toimintaohjeenaan sitä V. I. Leninin mainintaa, että Neuvostomaassa on riittävästi kaikkea, mitä tarvitaan täydellisen sosialistisen yhteiskunnan rakentamiseksi. Onko sosialismin rakentaminen Neuvostoliitossa mahdollista — tämä oli se tärkein ja kärkevin kysymys, josta puoluetta vastaan kävivät ankaraa taistelua kaikki opportunistit, kaikki ryhmäkunnat ja ryhmittymät, joiden keskuudessa trotskilaisella ryhmittymällä oli johtava osuus. Kaikki ne pyrkivät johdattamaan puolueen pois leniniläiseltä tieltä ja siirtämään sen toiselle tielle, joka olisi johtanut porvarilliseen demokratiaan, kapitalismin restauraatioon Neuvostomaassa.

Puolue murskasi päättäväisesti nämä ryhmittymät. Erittäin suuri ansio siinä oli suurella Leninillä, joka oli esimerkkinä leppymättömästä suhtautumisesta opportunisteihin ja antoi puolueelle tehokkaan aatteellisen asean, jota puolue käytti taistellessaan riviensä yhtenäisyyden ja eheyden säilyttämiseksi, ehdottoman kurinalaisuuden luomiseksi ja kaikkinaisen ryhmäkuntalaisuuden estämiseksi.

Toteuttaen johdonmukaisesti leniniläistä politiikkaa ja käyden kärkevää luokkataistelua kapitalistisia aineksia vastaan puolue saavutti tänä kautena uuden talouspolitiikan pohjalla erittäin suuria tuloksia. Puolueen johdolla työväenluokka ja työtätekevä talonpoikaisto ratkaisivat historiallisesti mitä lyhimässä ajassa kansantalouden jälleenrakentamisen tehtävän. Puolueen johdolla laskettiin luja perusta, joka antoi mahdollisuuden siirtyä uuteen kauteen sosialistisessa rakennustyössä.

Noudattamalla leniniläistä kahden järjestelmän — sosialismin ja kapitalismin — rinnakkainolon periaatetta ja taistelemalla rauhan säilyttämisen puolesta puolue voimisti huomattavasti Neuvostoliiton vaikutusvaltaa kansainvälisellä areenalla.

Näin ollen puolue kesti tällä olemassaolonsa mitä raskaimmalla kaudella vaikean historiallisen kokeen. Sen arvovalta kohosi korkealle työtätekevien keskuudessa. Kansaa tuli kokemuksensa perusteella vakuuttuneeksi puolueen viisaudesta ja siitä, että puolue osaa johtaa, että se puolustaa työväen etuja, että sen kaiken toiminnan tarkoituksena on neuvostoyhteiskunnan menestys ja kukoistus.

Ratkaistuaan jälleenrakennuskauden perustehtävät puolue johdatti neuvostokansan ratkaisemaan uusia, erittäin tärkeitä tehtäviä, johdatti sen uuteen historialliseen kauteen — Neuvostoliiton sosialistisen teollistamisen kauteen.